

This question paper contains 5 printed pages]

B—77—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2017

SOCIOLOGY

Paper I

(Introduction to Sociology)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 12-10-2017)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) First half an hour is reserved for MCQ.

(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) पहिला अर्धा तास MCQ साठी राखीव आहे.

MCQ

10

1. (1) Identify the false pair :

(A) Sociology — Natural Science

(B) Sociology — Social Science

(C) Sociology — Theoretical Science

(D) Sociology — Synoptic Science

चुकीची जोडी ओळखा :

(A) समाजशास्त्र — नैसर्गिक शास्त्र

(B) समाजशास्त्र — सामाजिक शास्त्र

(C) समाजशास्त्र — सैद्धांतिक शास्त्र

(D) समाजशास्त्र — साररूप शास्त्र

P.T.O.

(2) According to Harry Johnson, "Sociology is the science that deals with ....."

- (A) Society (B) Social sciences
(C) Social groups (D) Social action

हेरी जॉन्सन यांच्या मतानुसार, "समाजशास्त्र हे ....."

- (A) समाज (B) सामाजिक शास्त्र
(C) सामाजिक सगूह (D) सामाजिक क्रिया

(3) "Man is social animal." Whose statement is this ?

- (A) Auguste Comte (B) Aristotle
(C) Herbert Spencer (D) Dr. G. B. Ghurye

"मनुष्य हा समाजशील प्राणी आहे." हे विधान कोणाचे आहे ?

- (A) ऑगस्ट कॉम्टे (B) अरिस्टॉटल
(C) हर्बर्ट स्पेन्सर (D) डॉ. जी. एम. चूडे

(4) Which of the following is the example of Negative Socialization ?

- (A) To learn speaking lies
(B) To learn skills of pick-pocketing
(C) To learn sports skills
(D) Option (A) and (B)

खालीलपैकी कोणते 'नकारात्मक सामाजीकरणाचे' उदाहरण आहे ?

- (A) खोटे बोलण्यास शिकणे
(B) पॉकेट मारण्याचे कौशल्य शिकणे
(C) क्रिडा कौशल्य शिकणे
(D) पर्याय (A) आणि (B)

(5) Which of the following is a source of Socialization ?

- (A) Neighbourhood (B) Family
(C) Mass Media (D) All of these

खालीलपैकी कोणते सामाजीकरणाचे साधन आहे ?

- (A) शेजारी (B) कुटुंब
(C) प्रसारमाध्यम (D) वरीलपैकी सर्व

- (6) Who explained the concept of cultural lag ?
 (A) Ogburn W.F. (B) Karl Marx
 (C) R. K. Merton (D) E. A. Ross
- सांस्कृतिक पश्चायनाची संकल्पना कोणी स्पष्ट केली ?
 (A) ऑगबर्न डब्ल्यू. एफ. (B) कार्ल मार्क्स
 (C) आर. के. मर्टन (D) ई. ए. रॉस
- (7) Which of the following is *not* the aspect of personality ?
 (A) Cultural aspect (B) Social aspect
 (C) Physical aspect (D) Technical aspect
- खालीलपैकी कोणती व्यक्तिमत्त्वाची बाजू नाही ?
 (A) सांस्कृतिक बाजू (B) सामाजिक बाजू
 (C) शारीरिक बाजू (D) तांत्रिक बाजू
- (8) Who has mentioned two types of agencies of social control ?
 (A) Lumley (B) Max Weber
 (C) Karl Marx (D) James Frazer
- सामाजिक नियंत्रणाच्या साधनाचे दोन प्रकार कोणी सांगितले ?
 (A) लुम्ले (B) मॅक्स वेबर
 (C) कार्ल मार्क्स (D) जेम्स फ्रेजर
- (9) Strict punishment gets in violation of .....
 (A) Mores (B) Folkways
 (C) Customs (D) Norms
- ..... च्या उल्लंघनात कडक शिक्षा होते.
 (A) लोकनिती (B) लोकाचार
 (C) प्रथा (D) नियमने

WT

(4)

B-77-2017

(10) Match the following pairs :

(i) Culture	(1)	
(ii) Formal Control	(2)	Inculcates disciplines
(iii) Socialization	(3)	Science of society
(iv) Sociology	(4)	Man-made

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(4)	(1)	(2)
(B)	(2)	(3)	(4)	•(1)
(C)	(1)	(4)	(2)	(3)
(D)	(4)	(1)	(2)	(3)

खालील जोड्या जुळवा :

(i) संस्कृती	(1)	कायदा
(ii) औपचारिक नियंत्रण	(2)	शिस्तचे संस्कार
(iii) सामाजीकरण	(3)	समाजाचे विज्ञान
(iv) समाजशास्त्र	(4)	मानव-निर्मित

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(4)	(1)	(2)
(B)	(2)	(3)	(4)	(1)
(C)	(1)	(4)	(2)	(3)
(D)	(4)	(1)	(2)	(3)

Theory

2. What is Culture ? Discuss the types of culture.

10

संस्कृती म्हणजे काय ? संस्कृतीच्या प्रकारांची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Elucidate the significance of Sociology.

समाजशास्त्राचे महत्त्व विशद करा.

This question paper contains 5 printed pages]

A—93—2018

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2018

SOCIOLOGY

(Introduction to Sociology-I)

(MCQ & Theory)

(Friday, 12-10-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :— (i) All questions are compulsory.
(ii) All questions carry equal marks.
(iii) First half an hour is reserved for MCQs.
- (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(iii) पहिला अर्धा तास MCQ साठी राखीव आहे.

MCQ

1. Multiple choice questions :

10

वहुपर्यायी प्रश्न :

- (i) Which of the following is the subject-matter of Sociology ?
- (a) Social institutions (b) Social relationship
(c) Social problems (d) All of these

P.T.O.

खालीलपैकी समाजशास्त्राचा अध्यास विषय कोणता आहे ?

- (a) सामाजिक संस्था (b) सामाजिक संबंध
(c) सामाजिक समस्या (d) यापैकी सर्व

(ii) Identify the *false* pair :

- (a) Sociology—Natural Science
(b) Sociology—Social Science
(c) Sociology—Theoretical Science
(d) Sociology—Modern Science

चुकीची जोडी ओळखा :

- (a) समाजशास्त्र—नैसर्गिक शास्त्र
(b) समाजशास्त्र—सामाजिक शास्त्र
(c) समाजशास्त्र—सैद्धांतिक शास्त्र
(d) समाजशास्त्र—आधुनिक शास्त्र

(iii) In which book has Auguste Comte first applied the word 'Sociology' ?

- (a) Religion of Humanity
(b) Discourse on the positive spirit
(c) Consideration on spiritual power
(d) The course of positive philosophy

ऑगस्ट कॉम्टे यांनी 'समाजशास्त्र' हा शब्द सर्वप्रथम कोणत्या ग्रंथात वापरला ?

- (a) रिलीजन ऑफ ह्युमॅनिटी
(b) डिस्कॉर्स ऑन द पॉझिटिव्ह स्पिरिट
(c) कन्सीडरेशन ऑन स्पिरिच्युअल पॉवर
(d) द कोर्स ऑफ पॉझिटिव्ह फिलॉसॉफी

(iv) .....is a school of socialization.

- (a) Neighbourhood (b) Peer group
(c) Family (d) None of these

.....ही सामाजीकरणाची पाठशाला आहे.

- (a) शेजार (b) समवयस्क समूह
(c) कुटूंब (d) यापैकी नाही

(v) Which of the following is informal agency of socialization ?

- (a) Neighbour (b) Government
(c) Family (d) Option (a) and (c)

खालीलपैकी कोणते अनौपचारिक सामाजीकरणाचे साधन आहे?

- (a) शेजार (b) शासन
(c) कुटूंब (d) पर्याय (a) आणि (c)

(vi) Which of the following is *not* the aim of socialization ?

- (a) To inculcate discipline
(b) To instill aspirations
(c) To increase social deviance
(d) To teach social roles

खालीलपैकी कोणता सामाजीकरणाचा उद्देश नाही?

- (a) शिस्तचे संस्कार करणे (b) आकांक्षा रुजविणे
(c) सामाजिक विचलनात वाढ करणे (d) सामाजिक भूमिकांचे शिक्षण देणे

(vii) Who explained the concept of 'cultural lag' ?

- (a) Kingsley Davis (b) Ogburn W.F.
(c) Ralph Linton (d) Merton R.K.

'सांस्कृतिक पश्चायनाची' संकल्पना कोणी स्पष्ट केली ?

- (a) किंगजले डेव्हिस (b) ऑगबर्न डब्ल्यू.एफ.
(c) राल्फ लिंग्टन (d) मर्टन आर.के.

P.T.O.

(viii) Which one of the following is a part of non-material culture ?

- (a) Telephone (b) Customs
(c) Mobile (d) Book

खालीलपैकी कोणता एक अमूर्तिक संस्कृतीचा भाग आहे ?

- (a) दूरध्वनी (b) रजा
(c) मोबाईल (d) पुस्तके

(ix) According to William P. Scott, "Behaviour that is in accord with the expectation of a social group is....."

- (a) Social Conformity (b) Social
(c) Option (a) and (b) (d) None of these

विल्यम पी. स्कॉट यांच्या मतानुसार, "सामाजिक समूहाच्या अपेक्षांनुसार होणारे वर्तन समाजाचे .....

- (a) सामाजिक अनुचलन (b) सामाजिक विचलन
(c) पर्याय (a) आणि (b) (d) यापैकी नाही

(x) Which of the following is necessity of social control ?

- (a) To create societal integration
(b) To maintain continuity of society
(c) To maintain stability of society
(d) All of the above

खालीलपैकी कोणती सामाजिक नियंत्रणाची आवश्यकता आहे ?

- (a) समाजात एकात्मता निर्माण करणे
(b) समाजाचे सातत्य टिकवून ठेवणे
(c) समाजाचे स्थिरत्व टिकवून ठेवणे
(d) वरीलपैकी सर्व

This question paper contains 2 printed pages|

A—35—2019

FACULTY OF HUMANITIES

**B.A. (First Year) (First Semester) (Regular) EXAMINATION
OCTOBER/NOVEMBER, 2019**

(CBCS Pattern)

SOCIOLOGY (Theory)

Paper I

(Introduction to Sociology)

(Wednesday, 16-10-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- All questions are compulsory.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

1. Write the definition and subject-matter of Sociology. 15

समाजशास्त्राची व्याख्या व अभ्यासविषय लिहा.

Or

(किंवा)

Explain the meaning of social structure and discuss the basic elements of social structure.

समाज संरचनेचा अर्थ सांगून समाज संरचनेच्या मुलभूत घटकांची चर्चा करा.

2. Define the secondary group and discuss the characteristics of secondary group. 15

दुय्यम गटाचा अर्थ स्पष्ट करून दुय्यम गटाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Write the definition and explain the obstacles in social change.

सामाजिक परिवर्तनाची व्याख्या व सामाजिक परिवर्तनातील अडथळे स्पष्ट करा.

P.T.O.

WT

(2)

A—35—2019

10

3. Write short notes on :

(A) Only *one* in 'A' section :

(i) Aims of social development.

Or

(ii) Meaning of social development.

(B) Only *one* in 'B' section :

(i) Meaning of primary group.

Or

(ii) Nature of social development.

थोडक्यात टिपा लिहा :

(अ) 'अ' विभागातून फक्त एक :

(i) सामाजिक विकासाची उद्दिष्टे.

किंवा

(ii) सामाजिक विकासाचा अर्थ.

(ब) 'ब' विभागातून फक्त एक :

(i) प्राथमिक गटाचा अर्थ.

किंवा

(ii) सामाजिक विकासाचे स्वरूप.

This question paper contains 3 printed pages!

P—14—2019

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2019

समाजशास्त्र

Paper I

(समाजशास्त्रीय सिद्धांत)

(Wednesday, 27-11-2019)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time—3 Hours

Maximum Marks—80

- सूचना :— (i) तात्वीक भाग प्रश्न संख्या चार.
(ii) प्रती प्रश्न गुणसंख्या चौरस.
(iii) पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे.

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अनिवार्य) : 20
- (अ) एका वाक्यात उत्तरे द्या : 5
- (1) दोन पीढ्यातील संघर्ष हा कोणत्या प्रकारचा संघर्ष होय ?
- (2) स्त्रीवादी सिद्धांताचा मुख्य अभ्यास कोणता ?
- (3) सामाजिक क्रियेचा अर्थ स्पष्ट करणाऱ्या शास्त्राला समाजशास्त्र असे कोणी म्हटले ?
- (4) प्रघटनाशास्त्राचा जनक कोणाला म्हणतात ?
- (5) अमेरिकेतील कोणत्या स्कुलने प्रतिनात्मक आंतरक्रियावादी सिद्धांताला विकसित केले ?
- (ब) रिकाम्या जागा भरा : 5
- (1) अमेरिकेतील ..... तत्वाचा प्रभाव मीडवर पडलेला होता.
- (2) स्त्री-पुरुषातील शैक्षणिक आणि राजकीय समानता या विषयी ..... हा स्त्रीवादी सिद्धांत भाष्य करतो.
- (3) हेरोल्ड गारफिंकल यांनी ..... सिद्धांताला विकसित केले.

P.T.O.

- (4) अल्फ्रेड शुट्झच्या प्रघटनाशास्त्रीय सिद्धांतांवर ..... या सिद्धांताचा प्रभाव असलेला दिसतो.
- (5) स्त्रीयांच्या शोषनाचे आणि दमनाचे मुळ हे भांडवलशाही समाज व्यवस्थेत दडलेले आहे; असे मत ..... स्त्रीवादी सिद्धांतानी स्पष्ट केले.
- (क) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा : 5
- (1) प्रघटनाशास्त्राचा सिद्धांत ..... यांनी मांडला.
(चार्ल्स कुले, जार्ज मीड, अल्फ्रेड शुट्झ)
- (2) तीन अवस्थेचा सिद्धांत ..... यांनी मांडला.
(कार्ल मार्क्स, ऑगस्ट कॉम्ट, एमिल डरखिम)
- (3) मॅक्स वेबर यांनी सामाजिक क्रियेचा अर्थ लावण्यासाठी विकसित केलेल्या पद्धतीला ..... असे म्हणतात.
(व्हर्स्टन, कर्सटन, वॅलिंगटन)
- (4) 'तत्वज्ञानाचे दारिद्र' हा ग्रंथ ..... यांनी लिहिला.
(कार्ल मार्क्स, एमिल डरखिम, अल्फ्रेड शुट्झ)
- (5) उदारमतवादी स्त्रीवादानुसार मानव हा निसर्गत ..... आहे.
(स्वयंपूर्ण व स्वायत्त, स्वाभिमानी, आत्मज्ञानी)

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील पर्यायांच्या योग्य जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ	'ब' स्तंभ
(1) मॅक्स वेबर	(i) संदर्भ चौकट
(2) कार्ल मार्क्स	(ii) धर्माचा अभ्यास
(3) हर्बर्ट ब्लुमर	(iii) गुणात्मक पद्धत
(4) शर्मिला रेगे	(iv) दलित स्त्रीवाद
(5) टॉलकॉट पार्सन्स	(v) वर्ग संघर्ष

WT

(3)

P-14-2019

2. खालीलपैकी एका निबंधवजा प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा : 20
- (1) प्रतिकात्मक आंतरक्रियावादी सिद्धांताचा अर्थ स्पष्ट करून प्रतिकांचे सामाजिक जीवनातील स्वरूप विशद करा.
- (2) समाजशास्त्रीय सिद्धांताचा अर्थ सांगून समाजशास्त्रीय सिद्धांताच्या अभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन लघुत्तरी प्रश्नांचे संक्षिप्त स्वरूपात उत्तर लिहा : 20
- (1) समाजशास्त्रीय सिद्धांत निर्मातीतील प्रमुख अडथळे स्पष्ट करा.
- (2) मॅक्स वेबर यांच्या क्रिया सिद्धांताची उळका वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (3) स्त्रीवादी सिद्धांताची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (4) अल्फ्रेड शुट्झचा प्रघटनाशास्त्रीय सिद्धांत स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा : 20
- (1) प्रघटनाशास्त्राचे प्रकार लिहा.
- (2) उदारमतवादी स्त्रीवादाची भूमिका स्पष्ट करा.
- (3) ब्लूमरच्या पद्धतीशास्त्रावर टिप लिहा.
- (4) क्रांतीकारी स्त्रीवाद.
- (5) सामाजिक जीवनातील प्रतिकांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (6) भांडवलशाही समाजव्यवस्था.

This question paper contains 6 printed pages]

AV—14—2019

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2019

SOCIOLOGY

Paper I

(Sociological Theory)

(Thursday, 2-5-2019)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time—3 Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— (i) All included questions are four.

(ii) Each question carries 20 marks.

(iii) First question is essential.

(i) एकूण चार प्रश्नांचा समावेश आहे.

(ii) प्रत्येक प्रश्नाला वीस गुण आहेत.

(iii) पहिला प्रश्न अनिवार्य.

1. Objective type questions :

20

वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

(A) Write answer in one sentence :

5

(i) What is the main subject matter of Sociology ?

(ii) What are the elements of Social Action ?

(iii) Which types of perspective is used by symbolic interactionism ?

(iv) Who is the founding father of phenomenological approach in Sociology ?

(v) Conflict is which type of process ?

P.T.O.

(A) खालील वाक्यात त्रुटी द्या :

- संघसंस्थासंस्थांचा मुख्य अभ्यास विषय कोणता ?
- सांघातिक क्षेत्रात पुढीलप्रमाणे प्रत्येक कोणता ?
- प्रतिकारक (अंतर-क्रियात्मक) सिद्धांताने कोणत्या दृष्टीकोनाचा पुरस्कार केला ?
- संघसंस्थासंस्थांमध्ये एकसंघसंस्थासंस्थांचे दृष्टीकोनाचा पुरस्कार करणारा जनक कोणता ?
- संघसंस्थासंस्थांचे कोणत्या प्रकारची रचना आहे ?

(B) खालील प्रश्नांचे उत्तरे द्या :

- ..... हे संघसंस्थासंस्थांचे समाज सिद्धांत.
- Max Weber हे संघसंस्थासंस्थांचे ..... हे पुस्तक, जेणेकरून ..... पुस्तक लिहिले.
- ..... हे ..... संघसंस्थासंस्थांचे समाज सिद्धांत.
- ..... हे ..... हे सिद्धांत.
- Documentary method is used by .....

(C) खालील वाक्यात अर्थ पूर्ण करा :

- ..... यांनी सामाजिक स्थानसंस्था सिद्धांताची निर्मिती केली.
- संघसंस्थासंस्थांचा अभ्यास करताना, मॅक्स वेबर यांनी ..... हे पुस्तक लिहिले.
- ..... यांनी संघसंस्थासंस्थांचे समाजात, एकीकरण आणि अनुकूलन सिद्धांत सादर केले.
- ..... यांनी ..... सिद्धांत विकसित केला.
- लिखित पत्रे पद्धतीचा उपयोग ..... यांनी केला.

(C) Complete the sentence by choosing correct alternative :

- ..... is considered Post-Modern Sociologist.
  - Foucault
  - R.K. Merton
  - Blumer
  - Mead

- (ii) Max Weber has used ..... method to interpret social action.
- (a) Positivism
  - (b) Logico-experimental
  - (c) Empirical
  - (d) Interpretative
- (iii) According to Karl Max ..... is the ultimate way of social change.
- (a) Conflict
  - (b) Discourse
  - (c) Accommodation
  - (d) Assimilation
- (iv) According to ..... feminists' thought, "The roots of women's oppression and exploitations are in the capitalistic systems".
- (a) Marxist
  - (b) Radical
  - (c) Liberal
  - (d) Socialist
- (v) ..... is called founding father of symbolic interactionism.
- (a) Herbert Blumer
  - (b) Karl Mannheim
  - (c) Charles Cooley
  - (d) G.H. Mead

(क) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

- (i) ..... यांना उत्तर-आधुनिक समाजशास्त्रज्ञ समजले जाते.
 (अ) फुको
 (ब) आर. के. मर्टन
 (क) ब्लुमर
 (ड) मीड
- (ii) सामाजिक क्रियेचा अर्थ स्पष्ट करण्यासाठी मॅक्स वेबर यांनी ..... पद्धतीचा उपयोग केला.
 (अ) प्रत्यक्षवाद
 (ब) तार्किक-परिक्षात्मक
 (क) अनुभवप्रमाण्यवादी
 (ड) अन्वयार्थात्मक
- (iii) कार्ल मार्क्सच्या मते, सामाजिक परिवर्तनाचा ..... ह्या अंतिम मार्ग होय.
 (अ) संघर्ष
 (ब) परामर्श
 (क) समायोजन
 (ड) सम्मिलन
- (iv) ..... या स्त्रीवादी विचारवादद्याच्या मते, स्त्रियांच्या दमनाचे आणि पिळवणुकीचे मुळ स्रोत हे भांडवलशाही समाज व्यवस्थेत असलेले दिसून येते.
 (अ) मार्क्सवादी
 (ब) क्रांतीकारी
 (क) उदारमतवादी
 (ड) समाजवादी
- (v) ..... यांना प्रतिकात्मक आंतरक्रियावादाचे जनक म्हटल्या जाते.
 (अ) हर्बर्ट ब्लुमर
 (ब) कार्ल मॉनहीम
 (क) चार्ल कुले
 (ड) जी. एच. मीड

(D) Match the following :

Section 'A'

- (i) Dalit Feminism
 (ii) Phenomenology
 (iii) Frame of Social Action
 (iv) Positivism
 (v) Eco-Feminism

Section 'B'

- (a) Vandana Shiva
 (b) Sharmila Rege
 (c) Alfred Schutz
 (d) Talcott Parsons
 (e) Auguste Comte

(E) योग्य जोड्या लावा :

'अ' स्तंभ

- (i) दलित स्त्रीवाद
 (ii) प्रघटनाशास्त्र
 (iii) सामाजिक क्रियेची चौकट
 (iv) प्रत्यक्षवाद
 (v) पर्यावरणवादी स्त्रीवाद

'ब' स्तंभ

- (अ) वंदना शिवा
 (ब) शर्मिला रेगे
 (क) अल्फ्रेड शुट्ज
 (ड) टॉलकोट पार्सन्स
 (इ) ऑगस्ट कॉम्टे

2. Write answer of any one question from the following in detail : 20

- (i) Give the meaning of Phenomenology and elaborate the contribution of Alfred Schutz.
 (ii) Explain the meaning of Social Theory and elucidate the various types of social theories.

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा :

- (i) प्रघटनाशास्त्राचा अर्थ सांगा आणि प्रघटनाशास्त्रातील अल्फ्रेड शुट्ज यांचे योगदान स्पष्ट करा.
 (ii) सामाजिक सिद्धांताचा अर्थ स्पष्ट करा आणि सामाजिक सिद्धांताचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

3. Write answer of any two questions from the following in brief : 20

- (i) Elaborate the features of Sociological Theory.

- (ii) Elucidate the central ideas of Eco-feminism.
- (iii) Explain the features of Max Weber's social action theory.
- (iv) Elucidate the features of Ethnomethodological Theory.

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा :

- (i) समाजशास्त्राचे लिङ्गताची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (ii) म्यंटगॉमरी स्त्रोवदाचे मध्यवर्ती विचार स्पष्ट करा.
- (iii) रॉस वेबर यांच्या समाजिक क्रिया लिङ्गताची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (iv) लोकप्रज्ञताशास्त्राचे लिङ्गताची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any four of the following :

20

- (i) Obstacles in formulating Sociological Theory
- (ii) Ralf Dahrendorf's theory of conflict
- (iii) Marxist Feminism
- (iv) Development of Self
- (v) Herbert Blumer's Methodology
- (vi) Liberal Feminism.

खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिप लिहा :

- (i) समाजशास्त्राचे लिङ्गताचे निर्मिते मधील अडथळे
- (ii) रॉस वेबर यांच्या समाजिक क्रिया लिङ्गता
- (iii) म्यंटगॉमरी स्त्रोवदाचे
- (iv) स्वयं-विकास
- (v) रॉस वेबर यांच्या प्रज्ञताशास्त्र
- (vi) उदारमतवादी स्त्रोवदाचे.

FACULTY OF HUMANITIES
B.A. First Year (First Semester) Examination
Winter 2020

SOCIOLOGY

Paper - I NEW

(Introduction to Sociology)

Cluster Code : 114

Date :

Time : One Hour

Time :

Maximum Marks : 60

नोंद :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांचा सचन पुनः आहेत.

- 1) 'समाजशास्त्र' या शब्दाची निर्मिती कोणत्या दोन शब्दांपासून झाली?
A) लॅटिन व ग्रीक B) मराठी व इंग्रजी
C) अरबी व रशियन D) ग्रीक व जर्मन
- 2) 'समाजशास्त्र हे समाजाविषयीचे विज्ञान आहे' ही म्हात्म्या कोणाची आहे?
A) को. डेव्हीस B) हॅरी जॉन्सन
C) ऑगस्ट कॉम्ट D) मॅक्स वेबर
- 3) खालीलपैकी समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय कोणता आहे?
A) सामाजिक संबंध B) सामाजिक संस्था
C) सामाजिक समस्या D) पुरातन सर्व
- 4) 'What is Sociology?' या ग्रंथाचे लेखक कोण?
A) मॅक्स वेबर B) कार्ल मार्क्स
C) अलेक्स इन्वेल्स D) यापैकी नाही
- 5) 'The Republic' या ग्रंथाचे लेखक कोण?
A) अॅरिस्टॉटल B) प्लेटो
C) प्लेटो D) यापैकी नाही
- 6) ..... शतक हे बी.बी.सी.क पुनरुज्जीवनाचे किंवा लक्ष्मीनारायण शतक मानले जाते.
A) सोळावे व सतरावे B) अठरावे व एकोणिसावे
C) विसावे व एकविसावे D) सतरावे व अठरावे
- 7) समाजशास्त्राचा जनक कोणत्या म्हणतात?
A) ऑगस्ट कॉम्ट B) हर्बर्ट स्पेन्सर
C) कार्ल मार्क्स D) सी.एच. कुले
- 8) मानवी प्रगतीच्या तीन अवस्थांचा सिद्धांत कोणी मांडला?
A) स्पेन्सर B) ऑगस्ट कॉम्ट
C) फ्रान्झ वॉल्फ D) यापैकी नाही
- 9) 'दारा कॉपिटल' या ग्रंथाचे लेखक कोण?
A) रवि रामदास B) कार्ल मार्क्स
C) मॅक्स वेबर D) मॉल्थस

- 10) समाज हा सजीव शरीरासारखा असून समाजव्यवस्था ही जीव सेंद्रीय सारखीच असते हा विचार कोणी मांडला?
- A) हर्बर्ट स्पेन्सर B) डार्विन
C) ऑगस्ट कॉम्ट D) डोन्हेन डार्फ
- 11) सामाजिक परिवर्तनाचा चक्राकार सिद्धांत कोणी लिहिला?
- A) जार्ज सिमेल B) व्हीलफ्रेड पैरेतो
C) थर्स्टन वेबलेन D) यापैकी नाही
- 12) 'प्रतिबिंबित स्वत्व' ही संकल्पना कोणी विकसित केली?
- A) इमाईल डरखाईम B) ऑगस्ट कॉम्ट
C) सी.एच. कूले D) यापैकी नाही
- 13) भारतात समाजशास्त्राचा अभ्यास कोणत्या वर्षी सुरु झाला?
- A) 1918 B) 1818
C) 1912 D) 1919
- 14) खालीलपैकी समाजाची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
- A) व्यापक संस्कृती B) निश्चित मूद्रदेश
C) एकत्वाची भावना D) वरील सर्व
- 15) 'समाज म्हणजे सामाजिक संबंधाचे जाळे होय' ही व्याख्या कोणाची आहे?
- A) राईट B) मॅक आयव्हर आणि पेज
C) थिआडोर कॅपेलो D) ड्रेसलर आणि विलीस
- 16) प्राध्यापक आणि डॉक्टर हे कोणत्या दर्जाचे उदाहरण आहे?
- A) प्रदत्त दर्जा किंवा अर्पित दर्जा
B) अर्जित दर्जा किंवा संपादित दर्जा
C) वरील दोन्ही
D) यापैकी नाही
- 17) बरोबर विधान ओळखा.
- A) सामाजिक नियमने ही वर्तनाविषयीचे आदर्श नसतात.
B) सामाजिक नियमने अमूर्त असतात.
C) सामाजिक नियमने ही व्यक्ती वर्तनावर नियंत्रण ठेवत नाहीत.
D) वरील सर्व बरोबर
- 18) चूकीचे विधान ओळखा.
- A) सामाजिक नियमने समाजाच्या गरजा भागविण्यासाठी उपयुक्त नसतात.
B) सामाजिक नियमने समाजाच्या गरजा भागविण्यासाठी उपयुक्त असतात.
C) सामाजिक नियमनांचे व्यक्तीकडून अंतरीकरण होते.
D) नियमने निश्चयात्मक व निषेधात्मक असतात.
- 19) 'लोकनीती' ही संकल्पना सर्वप्रथम कोणी वापरली?
- A) विल्यम ग्रहम समनेर B) जार्ज सिमेल
C) हर्बर्ट स्पेन्सर D) यापैकी नाही
- 20) समाजरचना ही संकल्पना समाजशास्त्रात सर्वप्रथम कोणी वापरली?
- A) कूले B) वेबर
C) हर्बर्ट स्पेन्सर D) यापैकी नाही

- 21) 'The Social System Class' या ग्रंथाची रचना कोणी केली?
 A) आर.के. मर्टन B) टॅलकॉट पारसनस
 C) हॅरी जॉन्सन D) ए.आर. देसाई
- 22) खालीलपैकी सामाजिक गटाची वैशिष्ट्ये कोणती?
 A) दोन किंवा अधिक व्यक्ती B) समान हेतू
 C) सहकार्य D) वरील सर्व
- 23) 'Folkways' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
 A) विल्यम ग्रहम समनर B) लेस्टर वार्ड
 C) एफ.एच.गिडिंग्ज D) यापैकी नाही
- 24) समाजशास्त्र हे कोणते शास्त्र आहे?
 A) नैसर्गिक B) सामाजिक
 C) तार्किक D) यापैकी नाही
- 25) खालीलपैकी प्राथमिक समुहाची वैशिष्ट्ये कोणती?
 A) समाजाचा लहान आकार
 B) संबंधातील सातत्य
 C) समोरासमोरील संबंध
 D) वरील सर्व
- 26) सामाजिक समूह अस्तित्वात येण्यासाठी व्यक्ती-व्यक्तीत ..... होणे आवश्यक असते?
 A) असंवाद B) आंतरक्रिया
 C) क्रिया D) यापैकी नाही
- 27) 'सदस्यत्वांची व आंतरक्रियांची जाणीव असणारे कितीही लोक म्हणजे सामाजिक समूह होय.' ही व्याख्या कोणाची आहे?
 A) मॅक्स वेबर B) सी.एच. कूले
 C) हार्टन आणि हंट D) जॉर्ज सिमेल
- 28) खालीलपैकी कोणते सामाजिक गटाचे वैशिष्ट्य नाही?
 A) समान हेतू B) सहकार्य
 C) स्वतंत्र अस्तित्व D) एक व्यक्ती
- 29) ज्या समुहात व्यक्तीला आपल्या इच्छेनुसार सदस्यत्व प्राप्त होते त्यास ..... समूह म्हणतात.
 A) संदर्भ समूह B) बहिर्गत
 C) ऐच्छिक D) यापैकी नाही
- 30) एखादी व्यक्ती एखाद्या कुटुंबाची, महाविद्यालयाची किंवा क्रिडा समुहाची समासद असेल तर त्या व्यक्तीच्या दृष्टीने कोणते समूह असतात?
 A) बहिर्समूह B) संदर्भ समूह
 C) प्राथमिक समूह D) अंतःसमूह
- 31) खालीलपैकी दुय्यम गटाची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
 A) आकार मोठा B) अप्रत्यक्ष संबंध
 C) दुय्यम संबंध D) वरील सर्व
- 32) 'मूलभूत अर्थाने सामाजिक परिवर्तन म्हणजे सामाजिक संरचनेतील बदल होय' ही व्याख्या कोणाची आहे?
 A) के. डेव्हीस B) हॅरी जॉन्सन
 C) कूले D) यापैकी नाही

- 33) घुकीचे विधान ओळखा.
- A) सामाजिक मूल्यातील बदल हे कोणत्याही समाजाच्या संरचनेतील बदल ठरत नाहीत.
 B) सामाजिक मूल्यातील बदल हे कोणत्याही समाज संरचनेतील बदल ठरतात.
 C) A आणि B बरोबर
 D) A आणि B दोन्ही घुळ
- 34) परिवर्तन ही _____ संकल्पना आहे.
- A) तटस्थ B) तयधिक
 C) निरपेक्ष D) यापैकी नाही
- 35) सामाजिक परिवर्तनास कारणीभूत असणारे आवश्यक घटक कोणते?
- A) भौतिक परिस्थिती B) लोकसंख्येतील बदल
 C) सामाजिक व सांस्कृतिक D) वरील सर्व
- 36) परस्परसंबंधीत अशा धार्मिक किंवा धर्मनिरपेक्ष श्रद्धा, मूल्य आणि नियमने यांच्या संवाला _____ म्हणतात.
- A) विचारप्रवासी B) समाज
 C) परिवर्तन D) यापैकी नाही
- 37) परिवर्तनाचा स्वीकार होताना त्यात _____ महत्त्वाची मानली जाते.
- A) सहवास B) निवड
 C) संपर्कात राहणे D) यापैकी नाही
- 38) 'इतर परिवर्तन प्रक्रियाप्रमाणे आधुनिकीकरण ही देखील एक परिवर्तनाचीच प्रक्रिया आहे.' ही ध्याख्या कोणाची?
- A) इरावती रुई B) डॉ.ए.आर. देसाई
 C) डॉ.द.ना. घनागरे D) डॉ.सर्जेराव साळुंके
- 39) 'सामाजिक परिवर्तनाच्या जुन्या प्रक्रियेचेच आधुनिकीकरण हे नवे नाव आहे' असे कोणी म्हटले?
- A) डॉ.द.ना. घनागरे B) डॉ.सुरेश वाघमारे
 C) डॉ.डी.पी. मुखर्जी D) डॉ.एस.एन. पवार
- 40) 'समाज काळाच्या ओघात आदरवादी आणि भोगवादी या दोन टोकात इकडून तिकडे फिरतो हे विधान कोणाचे आहे?
- A) सोरोकीन B) डार्विन
 C) स्पेन्सर D) इमाईल डरखाईम

- Attempt all questions

1 Social institutions are _____
सामाजिक संस्था _____ आहेत

- (A) Tangible (B) Intangible (C) A and B (D) None of the above
सुलभ असुलभ दोन्ही अ and ब कोणतीही नाही

2 Which of the following characteristics of social institution?
खालीलपैकी सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्ये कोणते आहेत?

- (A) Construct (B) Structure (C) Symbols (D) All of the above
निश्चित उद्देश रचना प्रतीके कोणतेही सर्व

3 Which of the following thinks first used the term organization in sociology?
समाजशास्त्रात सर्व प्रथम संस्था या शब्दाचा वापर खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने केला?

- (A) Han Janson (B) Bogardus (C) Hubert Spencer (D) Gillin and Gillian
हॅरी जॉन्सन बोगार्डस हर्बर्ट स्पेन्सर गिलिन आणि गिलीन

4 What is the nature of social organization?
सामाजिक संस्थेचे स्वरूप कसे असते?

- (A) Public (B) Individual (C) Private (D) Formal
सार्वजनिक वैयक्तिक खाजगी औपचारिक

5 To put into practice the nation of social organization _____ is required?
सामाजिक संस्थेची भारतात व्यवहारात आणण्यासाठी _____ ची गरज असते?

- (A) School (B) Circle (C) Group (D) None of the above
शाळा मंडळ गट कोणतीही नाही

6 Who believes that sexual misconduct existed in the beginning of society?
समाजाच्या आरंभी लैंगिक स्वैरचार अस्तित्वात होता असे कोणाचे मत आहे?

- (A) Davis (B) Morgan (C) C.H. Cooley (D) None of these
डेव्हिस मॉर्गन सी.एच. कोली कोणतीही नाही

7 Which of the following thinkers are the authors of the book 'First Principal'?'
'First Principal' या पुस्तकाचे लेखक खालीलपैकी कोणते विचारवंत आहेत?

- (A) Charles Cooley (B) Bogardus (C) Kingsley Davis (D) Hubert Spencer
चार्ल्स कोली बोगार्डस किंगझले डेव्हिस हर्बर्ट स्पेन्सर

8 From which metal is the word 'Dharma' derived?
धर्म या शब्दाची उत्पत्ती कोणत्या धातूपासून झाली आहे?

- (A) From the metal 'Dhru' (B) From this pole (C) From the Sanskrit word Dhruv (D) None of these
धुव धातू पासून ध्रुव या धातूपासून ध्रुव या संस्कृत शब्दापासून कोणतीही नाही

9 Who divides religion into holy and unholy?
धर्माला पवित्र आणि अपवित्र अशा दोन भागात कोणी विभागले आहे?

- (A) Tyler (B) Fraser (C) Durkheim (D) Maxmuller
टायलर फ्रेजर दुर्कीम मॅक्सम्युलर

10 Which of the following benefits of a live-in relationship?
लिव्ह इन रिलेशनशिप पुढीलपैकी कोणता फायदा सांगता येईल?

- (A) Tyler (B) Fraser (C) Durkheim (D) Maxmuller
टायलर फ्रेजर दुर्कीम मॅक्सम्युलर

(A) It takes time to get to know the nature of the spouse
 जोडीपटाच्या स्वभावाचा जाणून घेण्यासाठी वेळ मिळतो
 (B) Free from social constraints सामाजिक बंधनांपासून मुक्त
 (C) Free from complicated legal process
 बंधनांच्या किचकट प्रक्रियेपासून मुक्त
 (D) All of the above सर्गीलपैकी सर्व

11 What is live-in relationship?

लिव्ह-इन लिजन्सशिप म्हणजे काय?

- (A) Relationship नानसंबंध
 (B) Living together एकत्र राहणे
 (C) Unmarried men and women come together in a marital relationship
 अविवाहित स्त्री-पुरुषांनी पत्नी-पत्नी संबंधाने एकत्र राहणे
 (D) None of these यापैकी नाही

12 Who says that marriage is not a license for sexual consumption but a license to acquire motherhood and fatherhood?
 विवाह हा लैंगिक उपभोगाचा परवाना नसून मातृत्व व पितृत्व प्राप्त करून घेण्याचा परवाना आहे असे कोणी म्हटले आहे?

- (A) Malinowski मॅलीनोव्होव्स्की
 (B) Waster mark वेस्टर मार्क
 (C) Bogardus बोगार्डस
 (D) None of these यापैकी नाही

13 Which of the following is the prevalent marriage in the world?

सालीलपैकी कोणता विवाह जगामध्ये सर्वात जास्त प्रचलित आहे?

- (A) Polygamous marriage बहुपत्नी विवाह
 (B) Polygamous marriage बहुपत्नी विवाह
 (C) One marriage एक विवाह
 (D) Group marriage समूह विवाह

14 In which year did the Hindu marriage act come into existence?

हिंदू विवाह कायदा कोणत्या साली अस्तित्वात आला?

- (A) 1955
 (B) 1954
 (C) 1975
 (D) 1947

15 According to Hindu marriage Act 1955 and Indian contract marriage 1872 recognized in the country?

हिंदू विवाह कायदा १९५५ व भारतीय कन्ट्रॅक्ट कायदा १८७२ अन्वये देशात कोणत्या विवाहांना मान्यता आहे का?

- (A) Yes होय
 (B) No नाही
 (C) Don't know माहित नाही
 (D) All of the above सर्गीलपैकी सर्व

16 What is the reason for divorce?

घटस्फोट कोणत्या कारणामुळे घेतला जातो?

- (A) Disagreement between husband and wife पत्नी-पत्नीतील बेवनास
 (B) Impotence नपुंसकता
 (C) Extramarital sex विवाहबाह्य लैंगिक संबंध
 (D) All of the above सर्गीलपैकी सर्व

17 Under the prevention of child marriage Act, it is an offence to marry a girl below the age of _____

बालविवाह प्रतिबंधक कायदानुसार _____ वर्षे वयाच्या आतील मुलीला विवाह लावणे गुन्ह्य आहे

- (A) 14
 (B) 17
 (C) 18
 (D) 21

18 Which of the following causes a marriage to end?

विवाह संपन्न सार्नीलपैकी कोणत्या कारणांमुळे संपुष्टात येते?

- (A) Because of love प्रेणामुळे
 (B) Due to divorce घटस्फोटामुळे
 (C) By law कायदाने
 (D) Due to the state राज्यामुळे

19 What is the main reason for child marriage?

बालविवाहचे प्रमुख कारण कोणते आहे?

- (A) Lack of education शिक्षणाचा अभाव
 (B) Dowry system हळ पद्धती
 (C) Poverty दाद्रिय
 (D) All of the above सर्गीलपैकी सर्व

20 To whom does the child marriage prevention act apply?

बालविवाह प्रतिबंधक कायदा कोणासाठी लागू आहे?

- (A) Hindu हिंदू
 (B) Buddhist बौद्ध
 (C) A and B अ आणि ब
 (D) Islam इस्लाम

21 What is the first and foremost human need?

मानवाची प्रथम व अतिवाच्य आवश्यकता काय आहे?

(A) Family

कुटुंब

(B) Society

समाज

(C) Marriage

विवाह

(D) All of the above

दरिजलेकी सर्व

22 What identifies a person's personality?

मापमाच्या व्यक्तिमत्त्वाची ओळख कायामुळे होते?

(A) Family

कुटुंब

(B) Society

समाज

(C) Marriage

विवाह

(D) None of the above

दरिजलेकी नाही

23 What is the primary function of the family ?

कुटुंबाचे प्राथमिक कार्य काय आहे ?

(A) Reproduction

प्रजनन

(B) Care

संरक्षण

(C) Socialization

सामाजिकीकरण

(D) All of the above

दरिजलेकी सर्व

24 Who defined religion as "faith in supernatural power"?

"अलौकिक शक्तीवरील श्रद्धा म्हणजे धर्म" अशी धर्माची व्याख्या कोणी केली?

(A) Swami vivekananda

स्वामी विवेकानंद

(B) Tyler

टायलर

(C) Durkheim

ड्युरकाय्म

(D) None of these

दरिजलेकी सर्व

25 Which of the following is not institution ?

खालीलपैकी कोणती सामाजिक संस्था नाही?

(A) Marriage

विवाह

(B) Religion

धर्म

(C) Family

कुटुंब

(D) Group of friend

मित्रांचा गट

26 Identify in compatible pairs:

विसंगत जोडी ओळखा.

(A) Formal education - school-
collage education

औपचारिक

शिक्षण-शाळा-महाविद्यालयीन

शिक्षण

(B) Non-Formal education-
education through family,

places of worship,

newspapers, television, etc

अनौपचारिक शिक्षण-कुटुंब

प्राथमिकस्थळे, वृत्तपत्रे, दूरदर्शन

इत्यादीद्वारे मिळणारे शिक्षण

(C) Contract Marriage-Hindu
Marriage

करार विवाह-हिंदू विवाह

(D) Inter-caste Marriage-
Marriage of scheduled caste

person with a scheduled

caste person.

अंतरजातीय विवाह-निरक्षर अनुसूचित

जातीच्या व्यक्तीचा अनुसूचित

जातीच्या व्यक्तीसोबतचा विवाह

27 Which of the following is importance of social institution?

खालीलपैकी सामाजिक संस्थेचे महत्त्व कोणते असेल?

(A) To develop personality

व्यक्तिमत्त्वाचा विकास करणे

(B) To control social

सामाजिक नियंत्रण करणे

(C) Social change

सामाजिक परिवर्तन करणे

(D) All of the above

दरिजलेकी सर्व

28 What is the main cause of domestic violence?

घरातील हिंसाचारचे मुख्य कारण कोणते?

(A) Patriarchal system

पितृसत्ताक व्यवस्था

(B) Dowry system

दुस्र पद्धती

(C) Woman's education

स्त्री शिक्षण

(D) All of the above

दरिजलेकी सर्व

29 In which education is the examination system found ?

परीक्षापद्धती कोणत्या शिक्षणात आढळते?

(A) Formal

औपचारिक

(B) Informal

अनौपचारिक

(C) Easy learning

सहजशिक्षण

(D) All of the above

दरिजलेकी सर्व

30 The fulfillment of sexual needs is a _____ human need

लैंगिक गरजांची पूर्तता होणे ही मानवाची _____ गरज आहे

(A) Social

सामाजिक

(B) Mental

मानसिक

(C) Economic

आर्थिक

(D) Religious

धार्मिक

31 What are the tool of formal education ?

औपचारिक शिक्षणचे साधन कोणते ?

(A) School

शाला

(B) Collage

मधुविद्यालय

(C) University

विद्यापीठ

(D) All of these
सर्वसाधने साधने

32 Who says that the science of social institution is sociology ?

सामाजिक संस्थांचे शास्त्र म्हणजे समाजशास्त्र होय असे कोणी म्हटले आहे

(A) Durkheim

ड्युरकायम

(B) Davis

डेव्हीस

(C) Sumner

समनर

(D) All of these

सर्वसाधने

33 Which of the following is the purpose of Hindu Marriage?

सर्वांसर्गिक हिंदू विवाहाचे उद्देश कोणते आहेत ?

(A) Observance religious duty

धार्मिक कर्तव्याचे पालन

(B) Child birth

पुत्रप्राप्ती

(C) Satisfaction of lust

समसंयमनाची पूर्ती

(D) All of these
सर्वसाधने साधने

34 What should be done to eradicate Hindu practice ?

हिंदू प्रथा निर्मूलनासाठी काय केले पाहिजे ?

(A) Dissemination of education and public awareness

शिक्षणाचा प्रसार व जनजागृती

(B) Strict enforcement of the law

कायदाची बळकट अंमलबजावणी

(C) Promotion of intercaste

Marriage

अंतरजातीय विवाह प्रोत्साहन

(D) All of these
सर्वसाधने साधने

35 The history of Human Marriage' was written by which of the following thinkers ?

'The history of Human Marriage' हे पुस्तक सर्वांसर्गिक कोणत्या विचारकाने लिहिले आहे

(A) Parsons

पारसन्स

(B) Tyler

टायलर

(C) H. S. Hensley

हॅन्सली

(D) All of these

सर्वसाधने

36 Who said that social organization is a paradigm of associated characteristics ?

सामाजिक संस्था म्हणजे मान्यताशास्त्र प्रमाणबद्धचे प्रतिमात्र होय असे कोणी म्हटले

(A) Davis

डेव्हीस

(B) Bogguards

बोगार्डस

(C) Johnson

जॉन्सन

(D) None of these

कोणतेही नाही

37 In which of the following families marital conflict is prevalent ?

सर्वांसर्गिक कोणत्या कुटुंबात पती-पत्नी मध्ये मातृत्वा प्रमाणावर आडगळी ?

(A) Divided family

विभक्त कुटुंब

(B) Patriarchal family

मानसनाक कुटुंब

(C) Joint family

संयुक्त कुटुंब

(D) Patriarchal family

पितृवत्वाक कुटुंब

38 What is women empowerment?

महिला सक्षमीकरण म्हणजे काय ?

(A) To provide equal rights and status to women in all fields

सर्व क्षेत्रात महिलांना पूर्णाप्या

अटोबटोने हक्क व दायी प्रदान

करण देणे

(B) Eliminate gender inequality

स्त्री-पुरुष असमानता नष्ट करणे

(C) To provide opportunities for development to women

महिलांना विकाससाधने साधने

उत्पन्न करणे देणे

(D) All of these

सर्वसाधने साधने

39 Education has become an object those who can afford it can buy it and those who can sell it are making money from it

शिक्षण हे एक वस्तू बनली आहे ज्याला ते खोदी करणे शक्य आहे ते विकून पैसे मिळवतात आणि ते विकू शकतात ते त्यातून पैसे मिळवतात असेल ते कोणी म्हटले आहे.

(A) Mahatma Phule

महात्मा फुले

(B) K. J. Somaiya

के. जे. सोमाय

(C) Dr. Babasaheb Ambedkar

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

(D) Mahatma Gandhi

महात्मा गांधी

40 Match the right pair and choose the correct answer from the box below :

a) Family organization	1) fulfillment of lust
b) Hindu Marriage Act	2) 2009
c) Right to free and compulsory	3) 1995
d) work of marriage	4) socialization

योग्य जोड्या जुळवा आणि सार्ली दिलेन्या कुट मधून योग्य उत्तर निवडा :

a) कुटुंब संस्था	1) कामचारायनची पूर्ती
b) हिंदू विवाह कायदा	2) 2009
c) बालकांचा भोफन व सक्तीचा शिक्षण हक्क अधिनियम	3) 1995
d) विवाहचे कार्य	4) सामाजीकरण

(A)(a)-(1) (b)-(2) (c)-(3) (d)-(4) (B)(a)-(2) (b)-(3) (c)-(1) (d)-(4) (C)(a)-(3) (b)-(2) (c)-(4) (d)-(1) (D)(a)-(4) (b)-(3) (c)-(2) (d)-(1)

* Attempt all questions

1. Who is father of sociology?

समाजशास्त्राचा बाप कोण आहे?

(A) G. S. Durkheim

जे एच ड्युर्हेम

(B) Auguste Comte

ऑगस्ट कॉन्ट

(C) A. D. Cassel

ए. डी. कॅसेल

(D) Karl Marx

कार्ल मार्क्स

2. Which subject has been started in 1919, at (University of Mumbai)?

१९१९ मध्ये मुंबई विद्यापीठात कोणत्या विषयाची सुरुवात झाली?

(A) Economics

अर्थशास्त्र

(B) Social work

समाजसेवा

(C) Sociology

समाजशास्त्र

(D) Political science

राजशास्त्र

3. Man is Social Animal's whose statement is this

मनुष्य हा समाजद्वारा निर्माण झालेला प्राणी आहे हे विधान कोणत्याने केले?

(A) Auguste Comte

ऑगस्ट कॉन्ट

(B) Aristotle

अ. आर्स्टॉटल

(C) Karl Marx

कार्ल मार्क्स

(D) G. S. Durkheim

जे एच ड्युर्हेम

4. According to Harry Johnson, sociology is the science that deal with --

हॅरी जॉन्सन यांच्या मतानुसार समाजशास्त्र हे -- संबंधीत शास्त्र आहे

(A) Society

समाज

(B) Social Science

सामाजिक शास्त्र

(C) Social Groups

सामाजिक समूह

(D) Social Action

सामाजिक क्रिया

5. Which Type of Science is Sociology

समाजशास्त्र हे कोणत्या प्रकारचे शास्त्र आहे.

(A) Natural

प्राकृतिक

(B) Abstract

अमूर्त

(C) Zoology

प्राणीशास्त्र

(D) History

इतिहासशास्त्र

6. Which is the Importance of Sociology

सामाजिकशास्त्राचे महत्त्व कोणते?

(A) Social Reform

समाजसुधारणा

(B) Social planning

सामाजिक नियोजन

(C) Solution of Social problems

सामाजिक समस्यांची सोडवणूक

(D) All of the above

वरीलपैकी सर्व

7. What is the meaning of Logos in Greek language

ग्रीक भाषेतील 'लॉगोस' चा अर्थ काय आहे?

(A) Science

शास्त्र

(B) Sociology

समाजशास्त्र

(C) Companion

सहचर

(D) Society

समाज

8. Which of the following is the study of Sociology

खालीलपैकी समाजशास्त्राचा अभ्यासविषय कोणता?

(A) Social Institutions

सामाजिक संस्था

(B) Social Relationship

सामाजिक संबंध

(C) Social problems

सामाजिक समस्या

(D) All of the above

वरीलपैकी सर्व

9. In which book has Auguste Comte first applied the word sociology

ऑगस्ट कॉन्टने समाजशास्त्र हा शब्द सर्वप्रथम कोणत्या पुस्तकात वापरला?

(A) Religion of Humanity

विनियोग आणि मानवता

(B) Discourse on the Positive Spirit

सकारणवादी आणि सकारणवादी तत्त्व

(C) Consideration on spiritual power

आत्मिक शक्ति आणि विचारशक्ति

(D) The course of positive philosophy

सकारणवादी तत्त्वशास्त्राचा प्रवास

10. According to whom society is the web of social Relationship

कोणत्याने समाज हा सामाजिक संबंधांचे जाळी म्हणून

(A) Answer and Page
उत्तर और पृष्ठ

(B) Weight
वजन

(C) Answer and with
उत्तर और बिना

(D) Option
विकल्प

11. The word 'Sociology' has been formed with the following word combination
'Sociology' शब्द का अर्थ है, निम्नलिखित शब्दों के संयोजन से।

(A) Science and Logic
विज्ञान और तर्क

(B) Society and Logic
समाज और तर्क

(C) Society and Law
समाज और कानून

(D) Social Science and Law
सामाजिक विज्ञान और कानून

12. The change in social structure means
समाज संरचना में परिवर्तन का अर्थ है -

(A) Social evolution
समाज विकास

(B) Sustainable development
सustainable विकास

(C) Social change
समाज परिवर्तन

(D) Environment
पर्यावरण

13. There are 2 - among all the elements of social system.
समाज संरचना में सभी तत्वों में - हैं।

(A) Contradiction
विरोध

(B) Harmony
समन्वय

(C) Conflict
झगडा

(D) Competition
स्पर्धा

14. How many elements of social structure are there?
समाज संरचना में कितने तत्व हैं?

(A) One
एक

(B) Two
दो

(C) Three
तीन

(D) Four
चार

15. How many functional problems of social system are there?
समाज संरचना में कितने प्रकार के सामाजिक तत्व हैं?

(A) Four
चार

(B) Five
पांच

(C) Six
छह

(D) Seven
सात

16. Which of the following elements are related to social structure
समाज संरचना से संबंधित तत्वों में से कौन से समाज संरचना से संबंधित हैं।

(A) Conflict
झगडा

(B) Competition
स्पर्धा

(C) Theory
सिद्धांत

(D) Value
मान्यता

17. To which of the following social Groups is the 'Large size' characteristic related?
किस समाजिक समूह की विशेषता 'बड़े आकार' से संबंधित है।

(A) Family
कुटुंब

(B) Peer Group
समानांतर समूह

(C) Neighbourhood
पड़ोस

(D) Womens Self-help Group
स्त्रियों की सहायता समूह

18. Definite Territory is the Characteristic of -
निश्चित क्षेत्र ही है समाज संरचना की विशेषता -

(A) Social structure
समाज संरचना

(B) Social system
समाज व्यवस्था

(C) Society
समाज

(D) Social process
सामाजिक प्रक्रिया

19. Which of the following examples is related to social Group?
समाजिक समूहों में से कौन सा उदाहरण है।

(A) Passengers
यात्री

(B) Viewer
दर्शक

(C) Neighbourhood
पड़ोस

(D) Crowd
जमावडा

20. Which of the following options is element of social structure?
समाज संरचना में कौन सा तत्व समाज संरचना का तत्व है।

(A) Group- subgroup
समूह- उपसमूह

(B) System
व्यवस्था

(C) Society
समाज

(D) Social process
सामाजिक प्रक्रिया

21. How many persons are needed to make the social Group
समाजिक समूह बनाने के लिए कितने लोगों की आवश्यकता है।

(A) Only one
केवल एक

(B) Two or more than two
दो या दो से अधिक लोग

(C) No need of any person
किसी भी व्यक्ति की आवश्यकता नहीं

(D) Innumerable
असंख्य

22 Small size is the Characteristic of the following One Social Group.

लहल आकडु दे खानीलपेवे एकर सामाजिक समूहके वैशिष्ट्य आहे.

- (A) Primary Group (B) Secondary Group (C) Reference Group (D) Pressure Group
प्राथमिक समूह द्वय्यम समूह संदर्भ समूह दबाव समूह

23 Modernization is also --- process other change process

इतर परिवर्तन प्रक्रियेप्रमाणेच आधुनिकीकरण ही देखील एक --- प्रक्रियाच आहे.

- (A) Stable (B) Change (C) General (D) Uncommon
स्थिर परिवर्तन सामान्य असामान्य

24 In which book was used first time concept of Primary Group.

कोणत्या पुस्तकत मर्यादित प्राथमिक समूहाचा संकल्पना वापरली होती

- (A) Society (B) Human Organisation (C) Social system (D) Social structure
सोसायटी ह्युमन ऑगनायझेशन सोशियल सिस्टीम सोशियल स्ट्रक्चर

25 Which is the factor of social change

सामाजिक परिवर्तनाचे घटक कोणते

- (A) Education (B) Technology (C) Ideology (D) All of these
शिक्षण तंत्रज्ञान विचारप्रणाली यापैकी सर्व

26 Social Change is a --- process

a) Inevitable b) Positive c) Universal d) Progressive

सामाजिक परिवर्तन ही --- प्रक्रिया आहे.

a) अपरिहार्य b) सकारात्मक c) प्रसारणीक d) प्रगतीगत

- (A) B and D (B) A and C (C) Only D (D) Only B
B आणि D A आणि C केवळ D केवळ B

27 Who made the concept of in group and out group

अंतःसमूह आणि बाह्यसमूह ही संकल्पना कोणी मांडली

- (A) William simner (B) Kimbal young (C) Talcott parsons (D) Maciver and Page
विल्यम समनेर किंबल यंग टॉलकॉट पारसनस मॅकआयव्हर आणि पेज

28 The book course of positive philosophy is written thw philosopher ---

--- या विचारवंताने कोर्स ऑफ पॉझिटिव्ह फिलॉसॉफी हा ग्रंथ लिहिला.

- (A) Herbert Spencer (B) Karl Marx (C) Auguste Comte (D) Max weber
हर्बर्ट स्पेन्सर कार्ल मार्क्स ऑगस्ट बॉम्बेस्ट मॅक्स वेबर

29 Social Change is neutral concept. It means ---

सामाजिक परिवर्तन तटस्थ संज्ञा आहे म्हणजेच ---

- (A) Change is always favourable (B) Change is always negative (C) Change can be either good or bad (D) Change means progress only
सामाजिक परिवर्तन नेहमीच अनुकूल असते नकारात्मक असते सामाजिक परिवर्तन चांगले किंवा वाईट असू शकते सामाजिक परिवर्तन म्हणजे केवळ प्रगती

30 Which of the following options is not an obstacle to social change

सामाजिक परिवर्तनाची बाधा पुरवणारी सामाजिक परिवर्तनातील अडथळ्या नाही?

- (A) Self Interest (B) Oppose to new invention (C) Traditionalism (D) Status and role
व्याक्तिगत स्वार्थ नविन शोधला विरोध परंपराप्रियता दर्जा आणि भूमिका

31 Identify the false statement

खालील विधान ओळखा :

- (A) Education is the factor of social change
शिक्षण हा सामाजिक परिवर्तनाचा घटक आहे.
- (B) Social change takes place due to the increase or decrease of population
लोकसंख्येतील वाढ किंवा घट यामुळे सामाजिक परिवर्तन घडते.
- (C) Social change means increase in the economic status of an individual
एक व्यक्तीच्या आर्थिक स्थर उचावणे म्हणजे सामाजिक परिवर्तन होय.
- (D) Social change takes place due to the technology
तंत्रज्ञानाच्या शोधामुळे सामाजिक परिवर्तन घडते.

32 Which of the following contributes to the development of Indian sociology

खालीलपैकी सामाजशास्त्राच्या विकासात स्थानीयपैकी कोणाचे योगदान आहे

- (A) G.S. Ghurye
जी.एस. घुर्ये
- (B) M.N. Shrinivas
एम.एन. श्रीनिवास
- (C) Dr. B.R. Ambedkar
डॉ. बी.आर. आंबेडकर
- (D) All of the above
वरील सर्व

33 The concept of social development is related to which of the following factors

सामाजिक विकास या संकल्पनेचा संबंध स्थानीयपैकी कोणत्या घटकाशी आहे

- (A) Progress
प्रगती
- (B) Advancement
उन्नती
- (C) Expansion
विस्तार
- (D) All of above
वरील सर्व

34 Which of the following is a feature of Social Development

स्थानीयपैकी सामाजिक विकासाचे वैशिष्ट्य कोणते

- (A) The process of social change
सामाजिक परिवर्तनाची प्रक्रिया
- (B) Corrective changes
सुधारणात्मक परिवर्तन
- (C) Planned change
नियोजनबध्द परिवर्तन
- (D) All of above
वरील सर्व

35 What are the principles of Sustainable Development

शाश्वत विकासाची तत्वे कोणती

- (A) Use of Conservation of natural Resources
वैसांगिक साधनाचा वापर व संवर्धन
- (B) Environmental protection
पर्यावरण संरक्षण
- (C) Poverty eradication
दारिद्र्य मिमूलन
- (D) All of above
वरील सर्व

36 Which of the following is not a primary Group

स्थानीयपैकी कोणता प्राथमिक समूह नाही

- (A) Family
कुटुंब
- (B) Neighbour
जेजरी
- (C) College
महाविद्यालय
- (D) Group of friends
मित्रांचा समूह

37 What are the factors that hinder social change and development

सामाजिक परिवर्तन आणि विकासात अडथळ्या नसलेला घटक कोणता

- (A) Traditional power
वास्तविक शक्ती
- (B) Caste system
जाती व्यवस्था
- (C) Education
शिक्षण
- (D) The power of Elite
सत्ताधारी बंधीत्व

38 Due to Social Change --

सामाजिक परिवर्तनामुळे --

- (A) Emergence of new ideas
नवीन विचारांचा उदय
- (B) New Research
नवीन शोध
- (C) 'A' and 'B'
A आणि B
- (D) Only 'A'
केवळ 'A'

39 The Community development programmes in India started in --

भारतात सामुदायिक विकास कार्यक्रमांचा सुरुवात --

- (A) 02 October 1950
०२ ऑक्टोबर १९५०
- (B) 02 October 1951
०२ ऑक्टोबर १९५१
- (C) 02 October 1952
०२ ऑक्टोबर १९५२
- (D) 02 October 1953
०२ ऑक्टोबर १९५३

40 Which of the following is not a Component of Social change

स्थानीयपैकी कोणता सामाजिक परिवर्तनाचा घटक नाही

- (A) Religious factor
धार्मिक घटक
- (B) Demographic factor
लोकसंख्यात्मक घटक
- (C) Technical factor
तांत्रिक घटक
- (D) Geographical factor
भौगोलिक घटक

- ..... ही आधुनिक काळाची गरज आहे.
(a) दहाशतकाद	(b) पश्चिमाश्यात
(c) संघर्ष	(d) पूर्वेकडे गेले

Theory

2. Elucidate the importance of *Social Institutions*.
सामाजिक संस्थेचे महत्त्व विरलद करा.

10

Or

(किंवा)

Write the recent changes in *Marriage Institutions*.
विवाह संस्थेत सद्यस्थितीतील परिवर्तन लिहा.

3. State the functions of family institutions.
कुटुंब संस्थेचे कार्य सांगा.

10

Or

(किंवा)

Elucidate the recent changes in *religion Institution*.
धर्म संस्थेत सद्यस्थितीतील परिवर्तन विरलद करा.

4. Write short notes on any *two* of the following :

10

- Characteristics of Social Institution
- Surrogate Mother
- Nature of religion
- Contract Marriage.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- सामाजिक संस्थेची वैशिष्ट्ये
- भाडोत्री माता
- धर्माचे स्वरूप
- करार विवाह.

B—112—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2017

SOCIOLOGY

Paper II

(Major Social Institutions)

(MCQ & Theory)

(Saturday, 14-10-2017)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :— (i) Attempt All questions.
(ii) All questions carry equal marks.
(iii) Negative marking system is applicable in MCQ.
(i) सर्व प्रश्न सोडवा.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(iii) चुकीच्या उत्तरासाठी वजा गुण आहेत.
(iv) विद्यार्थ्यांनी मुळ इंग्रजी प्रश्न पहावेत.

MCQ

1. Multiple Choice Questions :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

- (i) Find out *correct* statement of the following :
- (a) India has family institute system.
(b) India has political institute system.
(c) India has marriage institute system.
(d) All of the above
- खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?
- (a) भारतामध्ये कुटुंब संस्था आहे.
(b) भारतामध्ये राज्य संस्था आहे.
(c) भारतामध्ये विवाह संस्था आहे.
(d) वरीलपैकी सर्व

P.T.O.

- (ii) ..... is *not* characteristic of Social Institution.
(a) Socialization	(b) Symbol
(c) Object	(d) Concept
- ..... हे सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्य नाही.
(a) समाजिकरण	(b) प्रतीके
(c) उद्देश	(d) संकल्पना
- (iii) What is institutionalization ?
(a) Social Process	(b) Action
(c) Change	(d) Function
- संस्थाकरण काय आहे ?
(a) सामाजिक प्रक्रिया	(b) क्रिया
(c) परिवर्तन	(d) कार्य
- (iv) Identify the institution which permits male-female physical relations in society :
(a) Educational Institution	(b) Political Institution
(c) Economic Institution	(d) Marriage Institution
- स्त्री-पुरुषांच्या समाजमान्य शारीरिक संबंधास मान्यता देणारी संस्था कोणती ?
(a) शिक्षण संस्था	(b) राज्य संस्था
(c) अर्थ संस्था	(d) विवाह संस्था
- (v) Which of the following is the issue created in Marriage Institution ?
(a) Contract Marriage	(b) Live in relationship
(c) Homosexuality	(d) All of these
- विवाह संस्थेतील निर्माण झालेले प्रश्न खालीलपैकी कोणते ?
(a) करार विवाह	(b) लिव्ह-इन-रिलेशनशिप
(c) समलैंगिकता	(d) यापैकी सर्व
- (vi) Who is the author of the book 'Sociology of Family' ?
(a) Yelmar	(b) Peter Berger
(c) Robert Merton	(d) Talcott Parsons

'सोशियोलॉजी ऑफ फॅमिली' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहे ?

- (a) एल्नर (b) पीटर वर्जर
(c) रॉबर्ट मर्टन (d) टॉलकाट पासन्स

(vii) Family has ..... type of relations.

- (a) Primary (b) Secondary
(c) Both (a) and (b) (d) None of these

कुटुंबामध्ये ..... स्वरूपाचे संबंध असतात.

- (a) प्राथमिक (b) दुय्यम
(c) (a) आणि (b) दोन्ही (d) यापैकी नाही

(viii) In the concept of surrogate mother :

- (a) Implantation into other women's uterus
(b) Implantation into self uterus
(c) Both (a) and (b)
(d) None of the above

सुरोगेट मदर संकल्पनेमध्ये :

- (a) दुसऱ्या स्त्रीच्या गर्भाशयात बीजारोपण करणे
(b) स्वतःच्या गर्भाशयात बीजारोपण करणे
(c) (a) आणि (b) दोन्ही
(d) वरीलपैकी नाही

(ix) Faith in divine power is :

- (a) Community (b) Religion
(c) Family (d) Economy

अलौकीक शक्तीवरील विश्वास म्हणजे ..... होय.

- (a) समुदाय (b) धर्म
(c) कुटुंब (d) अर्थ

(x) ..... is the need of modern age.

- (a) Terrorism (b) Secularism
(c) Motivating Conflict (d) None of these

WT

(4)

B—112—2017

(a) दहशतवाद

ही आधुनिक काळाची गरज आहे.

(c) संघर्ष

(b) धर्मनिरपेक्षता

(d) यापैकी नाही

Theory

2. Elucidate the importance of Social Institutions.
सामाजिक संस्थेचे महत्व विशद करा.

10

Or

(किंवा)

Write the recent changes in Marriage Institutions.
विवाह संस्थेत सद्यस्थितीतील परिवर्तन लिहा.

3. State the functions of family Institutions.
कुटुंब संस्थेचे कार्य सांगा.

10

Or

(किंवा)

Elucidate the recent changes in religion Institution.
धर्म संस्थेत सद्यस्थितीतील परिवर्तन विशद करा.

4. Write short notes on any two of the following :

10

- (i) Characteristics of Social Institution
(ii) Surrogate Mother
(iii) Nature of religion
(iv) Contract Marriage.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) सामाजिक संस्थेची वैशिष्ट्ये
(ii) भाडोत्री माता
(iii) धर्माचे स्वरूप
(iv) करार विवाह.

B—112—2017

This question paper contains 4 printed pages

A-137-2013

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION
OCTOBER/NOVEMBER, 2013

(CBCS Pattern)

SOCIOLOGY

Paper II

(Major Social Institutions)

(MCQ & Theory)

Monday, 15-10-2013

Time : 10:30 a.m. to 12:30 p.m.

Time—2 Hours

Maximum Marks—

- N.B. — (i) Attempt All questions.
(ii) All questions carry equal marks.
(i) सर्व प्रश्न सोडवा.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

MCQ

1. Multiple Choice Questions :

बहुपर्यायी प्रश्न :

- (i) Which of the following is a characteristic of social institution ?
(a) Concept (b) Symbols
(c) Philosophy (d) All of these
खालीलपैकी कोणते सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्य आहे ?
(a) संकल्पना (b) प्रतिके
(c) तत्त्वज्ञान (d) यापैकी सर्व
- (ii) Who used the word "Institution" for the first time ?
(a) Herbert Spencer (b) Herbert Bloomer
(c) Erwing Goffman (d) George Mead

P.T.O.

WT

'संस्था' हा शब्द सर्वप्रथम कोणी वापरला ?

- (a) हवंटं स्पेन्सर (b) हवंटं व्दुमर
(c) इर्विंग ग्रामन (d) व्जॉर्ज मॉड

(iii) Find out the true statement :

- (a) Institute is substantial
(b) Institute is a collection of person
(c) Institute is an abstract
(d) Membership of caste is not inherited

खालीलपैकी सत्य विधान ओळखा :

- (a) संस्था मुत असते
(b) संस्था व्यक्तींचा एक संग्रह असतो
(c) संस्था अमुत असते
(d) जातीची सदस्यता जन्मजात नसते

(iv) Which is the institution for admitting men and women to family life ?

- (a) Institution of marriage (b) Institution of polity
(c) Institution of economy (d) Institution of education

स्त्री-पुरुषांना कौटुंबिक जीवनात प्रवेश देणारी संस्था कोणती ?

- (a) विवाह संस्था (b) राज्य संस्था
(c) अर्थ संस्था (d) शिक्षण संस्था

(v) Marriage is called ..... in Hinduism.

- (a) Adjustment (b) Sacrament
(c) Contract (d) Law

हिंदु धर्मशास्त्रानुसार विवाहास ..... म्हणतात.

- (a) तडजोड (b) पवित्र संस्कार
(c) करार (d) कावदा

(vi) Which of the following is the issue created in marriage institution ?

- (a) Contract marriage (b) Live-in-relationship
(c) Homosexuality (d) All of these

निम्नलिखित में से सही विकल्प चुनिए ।

- (A) जन सेवा
- (B) लोक सेवा
- (C) प्रशासन
- (D) सेवा शास्त्र

11. Which of the following institutions is known as 'service' ?

- (A) Community
- (B) Family Institution
- (C) Family Institution
- (D) Service Institution

निम्नलिखित में से सही विकल्प चुनिए ।

- (A) सेवा
- (B) लोक सेवा
- (C) जन सेवा
- (D) प्रशासन

12. Which of the following is not a part of 'service' ?

- (A) प्रशासनिक कार्य
- (B) प्रशासनिक कार्य, लोक सेवा
- (C) प्रशासनिक कार्य, जन सेवा
- (D) प्रशासनिक कार्य

निम्नलिखित में से सही विकल्प चुनिए ।

- (A) लोक सेवा
- (B) जन सेवा
- (C) प्रशासनिक कार्य
- (D) प्रशासनिक कार्य

13. Which of the following is not a part of 'service' ?

- (A) प्रशासनिक कार्य
- (B) प्रशासनिक कार्य
- (C) प्रशासनिक कार्य
- (D) प्रशासनिक कार्य

निम्नलिखित में से सही विकल्प चुनिए ।

- (A) लोक सेवा
- (B) जन सेवा
- (C) प्रशासनिक कार्य
- (D) प्रशासनिक कार्य

This question paper contains 4 printed pages]

S—117—2018

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2018

(CBCS Pattern)

SOCIOLOGY

Paper II

(Major Social Institutions)

(MCQ & Theory)

(Friday, 23-3-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :— (i) Attempt All questions.
(ii) All questions carry equal marks.
(i) सर्व प्रश्न सोडवा.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

MCQ

1. Multiple Choice Questions :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

- (i) Identify the *wrong* statement from the following :
- (a) Institutionalization is a social process.
(b) The nature of Institutionalization is concrete.
(c) The Social Institutions are temporary.
(d) The nature of Social Institute is abstract.

खालीलपैकी चुकीचे विधान ओळखा :

- (a) संस्थीकरण एक सामाजिक प्रक्रिया आहे.
(b) संस्थीकरणाचे स्वरूप स्पष्ट असते.
(c) सामाजिक संस्था तात्पुरत्या असतात.
(d) सामाजिक संस्थाचे स्वरूप अमूर्त असते.

P.T.O.

WT

(2)

S-117-2018

- (ii) Which of the following is a characteristic of Social Institution ?
- (a) Structure (b) Symbols
(c) Philosophy (d) All of these
- खालीलपैकी कोणते सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्ये आहे ?
- (a) रचना (b) प्रतिके
(c) तत्त्वज्ञान (d) यापैकी सर्व
- (iii) Who defined "Marriage is a society approved way of establishing a family of procreation" ?
- (a) MacIver and Page (b) Gillin and Gillin
(c) Ginsberg (d) Bogardus
- "स्त्री व पुरुष यांच्यात लैंगिक संबंध प्रस्थापित करण्याचा समाजसंमत असा मार्ग ठरवणे विवाह होय." ही व्याख्या कोणाची आहे ?
- (a) मॅकआयव्हर व पेज (b) गिलीन आणि गिलीन
(c) गिन्सबर्ग (d) बोगार्डस
- (iv) In the concept of 'Surrogate Mother' .....
- (a) Implantation into other women's uterus
(b) Implantation into self-uterus
(c) Both (a) and (b)
(d) None of the above
- 'सुरोगेट मदर' संकल्पनेमध्ये .....
- (a) दुसऱ्या स्त्रीच्या गर्भाशयात विजारोपण करणे
(b) स्वतःच्या गर्भाशयात विजारोपण करणे
(c) (a) व (b) बरोबर
(d) वरीलपैकी नाही
- (v) Hindu Marriage Act .....
- (a) 1955 (b) 1856
(c) 1929 (d) 1961
- हिंदू विवाह कायदा .....
- (a) 1955 (b) 1856
(c) 1929 (d) 1961

- (17) Which of the following is the issue created in Marriage Institution ?
 (a) Contract Marriage (b) Live-in-relationship
 (c) Homosexuality (d) All of these
 विवाहसंस्थेत निर्माण झालेले प्रश्न खालीलपैकी कोणते ?
 (a) करार विवाह (b) लिव्ह-इन-रीलेशनशिप
 (c) समलैंगिकता (d) यापैकी सर्व
- (vii) Which of the following gives approval of marriage ?
 (a) Law (b) Religion
 (c) Society (d) All of these
 विवाहाला खालीलपैकी कोणाची मान्यता असते ?
 (a) कायद्याची (b) धर्माची
 (c) समाजाची (d) यापैकी सर्व
- (viii) Which of the following functions is of family ?
 (a) Reproduction (b) Upbringing of children
 (c) Socialization (d) All of these
 खालीलपैकी कोणते कुटुंबाचे कार्य आहे ?
 (a) प्रजोत्पादन (b) शिशूसंगोपन
 (c) सामाजिकरण (d) यापैकी सर्व
- (ix) Religion in Latin is .....
 (a) Revision (b) Religio
 (c) Both (a) and (b) (d) None of these
 धर्माला लॅटीन भाषेत ..... म्हणतात.
 (a) रिव्हिजन (b) रिलीजिओ
 (c) (a) आणि (b) दोन्ही (d) यापैकी नाही
- (x) Which of the following is the function of religion ?
 (a) Symbolic integration (b) Social control
 (c) Creation of social structure (d) All of these
 खालीलपैकी धर्माचे कार्ये कोणते ?
 (a) प्रतिकात्मक एकात्मता (b) सामाजिक नियंत्रण
 (c) समाजरचनेची निर्मिती (d) यापैकी सर्व

Theory

2. Explain the characteristics of Social Institutions. 10
सामाजिक संस्थानों की विशेषताएँ स्पष्ट करा।

Or

(किंवा)

Write the recent changes in Marriage Institution.
विवाह संस्थानों में नवीनतम बदलाव लिहा।

3. Elucidate the importance of Social Institutions. 10
सामाजिक संस्थानों की महत्व विवरण करा।

Or

(किंवा)

Take a review of recent changes in Family Institutions.
कुटुंब संस्थानों में नवीनतम बदलावों का आढावा घ्या।

4. Write short notes on any two of the following : 10

- (i) Functions of Family Institution
(ii) Functions of Religion Institution
(iii) Secularism
(iv) Surrogate mother.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) कुटुंब संस्थानाचे कार्य
(ii) धर्म संस्थानाचे कार्य
(iii) धर्मनिरपेक्षता
(iv) धाड्याची माता.

This question paper contains 2 printed pages]

A—36—2019

FACULTY OF HUMANITY

B.A. (First Year) (First Semester) (Regular) EXAMINATION
OCTOBER/NOVEMBER, 2019

(CBCS Pattern)

SOCIOLOGY

Paper II

(New Changes in Social Institutions)

(Wednesday, 16-10-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—50

N.B. :— All questions are compulsory.

सर्वे प्रश्न आवश्यकं आहोत.

1. Elucidate the meaning and importance of social institutions. 15

समाजिक संस्थांचा अर्थ आणि महत्त्व विस्तार कर.

Or

(किंवा)

State the meaning and aims of education.

शिक्षणाचा अर्थ आणि उद्देश्य सांग.

2. Write the meaning and recent change in family institution. 15

कुटुंबाचा अर्थ आणि सध्याच्या काळातील कुटुंब संस्थांचा बदल लिहा.

Or

(किंवा)

Explain the meaning and nature of religion.

धर्माचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा.

P.T.O.

10 阿闍梨問答經云：

11 阿闍梨問答經云：

12 阿闍梨問答經云：

13

14 阿闍梨問答經云：

15 阿闍梨問答經云：

16 阿闍梨問答經云：

17

18 阿闍梨問答經云：

阿闍梨問答經云：

19 阿闍梨問答經云：

20 阿闍梨問答經云：

21

22 阿闍梨問答經云：

23 阿闍梨問答經云：

24 阿闍梨問答經云：

25

26 阿闍梨問答經云：

12.0 11.0

Faculty of Humanities
Class : B.A.F.Y.
(First Semester) Examination
Examination - Winter 2020
Subject : Sociology
Paper No.: II (New)
New Changes in Social Institutions
(सामाजिक संस्थांमधील नवीन परिवर्तने)
Cluster Code : HD/114

Date :   /   /
Time : 01 Hour

Time :
Maximum Marks : 40

- N.B.   i) All questions are compulsory.
          ii) All questions carry equal marks.
          i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
          ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. सामाजिक संस्था आणि सामाजिक संस्थांमधील परस्पर संबंध हा कोणत्या विषयाचा अभ्यास विषय आहे?
A) अर्थशास्त्र   B) राज्यशास्त्र   C) समाजशास्त्र   D) इतिहास
2. सामाजिक संस्थेच्या निर्मितीचे मत्त्वाचे कारण कोणते ?
A) मानवी समाजाच्या गरजांची पूर्तता करणे   B) समाज व्यवहारात सुलभता निर्माण करणे
C) समाजाच्या स्थैर्याची गरज पूर्ण करणे   D) वरीलपैकी सर्व
3. कोणत्या समाजशास्त्राने संस्था हा शब्द सर्वप्रथम वापरला ?
A) मॅकआयव्हर   B) मीड   C) हर्बर्ट स्पेन्सर   D) यापैकी नाही
4. "एका किंवा अनेक कार्यांच्या पूर्तीसाठी निर्माण केलेल्या लोकांचार, लोकनीती व कायद्याच्या संचास संस्था म्हणतात" असे कोण म्हटले ?
A) किंग्ले डेव्हीस   B) हॅरी जॉन्सन   C) सोरीकीन   D) कुले
5. सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्ये कोणते ?
A) उद्देश   B) तत्वज्ञान   C) प्रतिके   D) वरीलपैकी सर्व
6. सामाजिक संस्थेचे महत्त्व कोणते आहे ?
A) व्यक्तीमत्त्व विकास   B) दर्जा व भूमिका प्रदान करणे
C) सामाजिक नियंत्रण   D) वरीलपैकी सर्व

7. "सामाजिक संस्थांचे शास्त्र म्हणजे समाजशास्त्र" असे कोण म्हटले ?
 A) ईमाईन डरखाईम B) कार्ल मार्क्स C) विल्फ्रेडो परेटो D) हर्बर्ट स्पेन्सर
8. नियमने संस्थीकृत होण्याची प्रक्रिया म्हणजे .....
 A) समुह B) संस्थीकरण C) मंडळ D) समाज
9. "दजे आणि भूमिकांसंबंधीचे हक्क आणि कार्य प्रदान करणारी निश्चित अशी नियमने प्रस्थापित होणाऱ्या प्रक्रियेचा अंतर्भाव संस्थीकरणात होतो असे कोण म्हटले ?
 A) हार्टन आणि हंट B) पार्कर C) मॅकअँव्हर D) वरीलपैकी नाही
10. योग्य जोडी ओळखा.
 A) विवाह संस्था - मानसिक शांती B) धर्म संस्था - समाजव्यवस्था टिकवणे
 C) राज्य संस्था - कामवासनापूर्ती D) कुटुंब संस्था - सामाजिकरण करणे
11. स्त्री पुरुषांच्या लैंगिक संबंधास मान्यता देणाऱ्या नियमाचा संच म्हणजे .....
 A) कुटुंब B) विवाह C) प्रजनन D) शिशुसंगोपन
12. "विवाह हा लैंगिक उपभोगाचा परवाना नसून मातृत्व-पितृत्व प्राप्त करून घेण्याचा परवाना आहे" हे विधान कोणाचे आहे ?
 A) मॅलानोव्हास्का B) गिल्लिन व गिलीन C) मॉर्गन D) डॉ. कपाडिया
13. विवाहाच्या प्रकाराचा व परस्पर हक्क व कर्तव्यांचा समावेश विवाहाच्या व्याख्येत कोणी केला आहे?
 A) रॉबर्ट लेव्हॉ B) विल्स व हॉटजर C) वेस्टर मार्क D) मुजूमदार
14. अलिक्टर्टील काळार्तील विवाह संस्थेतील बदल कोणता आहे ?
 A) जोडोदार निवडोर्तील बदल B) विवाह वयात वाढ
 C) आंतरजातीय विवाहास मान्यता D) वरील सर्व
15. विवाह संस्थेत नवीन निर्माण झालेली आणि त्यांना कायद्याची मान्यता मिळालेली संकल्पना कोणती आहे ?
 A) करार विवाह B) सहजीवन C) समलैंगिकता D) वरील सर्व
16. विवाहाशिवाय स्त्री पुरुष एकत्र राहणाऱ्यास ..... म्हणतात.
 A) समलैंगिकता B) लिव्द इन रिलेशनशीप C) करारविवाह D) यापैकी नाही
17. विवाहाद्वारे कराची निर्मिती होते ?
 A) राज्याची B) कुटुंबाची C) समुदायाची D) वरीलपैकी नाही
18. स्त्री-पुरुष लैंगिक संबंधाना मान्यता कोणत्या संस्थामुळे मिळते.
 A) कुटुंबसंस्था B) राज्यसंस्था C) विवाहसंस्था D) धर्मसंस्था

19. सत्य विधान ओळखा.

- A) विनाहास सर्वांची न सासावाची मान्यता आवश्यक असते.
B) विनाहास कायद्याची न प्रजेची मान्यता आवश्यक असते.
C) विनाहास समाजाची मान्यता असते.
D) वरील सर्व

20. 1953 च्या हिंदू विवाह कायद्याने विवाह संश्लेषित कोणता बदल झाला ?

- A) अदृश्योदारा कायद्याची मान्यता B) बहुविवाह कायद्याने बंदी
C) शरीर विवाहाचा विशेष नियम रद्द झाला D) वरील सर्व

21. कुटुंब हे ..... प्रभावी साधन आहे.

- A) पैसा मिळविण्याचे B) सामाजिक नियंत्रणाचे C) निर्मोजनाचे D) यापैकी नाही

22. व्यक्तिगत विकासाला महत्त्वाची भूमिका ..... असते.

- A) कुटुंबाची B) घराची C) राज्याची D) वरीलपैकी नाही

23. कुटुंब म्हणजे पती, पत्नी आणि त्यांची मूल या सर्वांचा मिळून झालेला जैविक व सामाजिक समूह होय असे कोण म्हटले ?

- A) गेक आयन्टर B) एलिपट आणि गेरीस C) हरी जीन्सन D) यापैकी नाही

24. कुटुंब संस्थेचे वैशिष्ट्ये कोणते ?

- A) शारीरिकता B) घनिष्ट संबंध C) निर्णयात्मक प्रभाव D) वरील सर्व

25. कुटुंब संस्थेचे महत्त्व कोणते ?

- A) सामाजिकरण B) व्यक्तिगतत्व C) मानसिक सुरक्षितता D) वरीलपैकी सर्व

26. वृद्धावस्था ही एक ..... प्रक्रिया आहे.

- A) आर्थिक B) जैविक C) धार्मिक D) यापैकी नाही

27. महिला सबलीकरणाचे कारणे कोणते ?

- A) शिक्षण B) स्वावलंबन C) स्वातंत्र्य D) वरील सर्व

28. सत्य विधान ओळखा.

- A) संयुक्त कुटुंबाचा न्हास वृद्धांच्या समस्येचे कारण आहे
B) औद्योगिकीकरण वृद्धांच्या समस्येचे कारण आहे
C) सामाजिक मुल्यातील परिवर्तन वृद्धांच्या समस्येचे कारण आहे.
D) वरील सर्व

29. 2005 साली कोणता कायदा करण्यात आला ?
 A) घटसफोटाचा कायदा B) पालमत्ता विषयक कायदा
 C) कौटुंबिक हिंसाचार कायदा D) वरीलपैकी नाही
30. कौटुंबिक हिंसाचाराची कारणे कोणते ?
 A) हुंकारपणा B) ह्यारजाभीमता C) संशयीकृती D) वरीलपैकी
31. वृद्धाभकौळाच्या समस्यांवरील उपाय कोणते आहेत ?
 A) आर्थिक संरक्षण B) योग्य सामाजिककरण C) कौटुंबिक शिक्षण D) वरील सर्व
32. 'समाज परिवर्तनाचे हुनुगी हत्यार म्हणजे शिक्षण' असे कोण म्हटले ?
 A) महात्मा गांधी B) महात्मा फुले C) विनोबा भावे D) वरीलपैकी नाही
33. ध्दगानवातील उजजत दैवी गुणाची अभिव्यक्ती म्हणजे शिक्षणडड अशी शिक्षणाची व्याख्या कोणी केली?
 A) स्वागी विवेकानंद B) विनोबा भावे C) राने गुरूजी D) वरीलपैकी नाही
34. शिक्षणाचा उद्देश कोणता आहे ?
 A) उत्पादन क्षमता वाढविणे B) राष्ट्रीय एकात्मता
 C) लोकशाही मूल्य रूढविणे D) वरील सर्व
35. औपचारिक शिक्षण म्हणजे .....
 A) चुटुंबाकडून मिळालेले शिक्षण B) समुदायाकडून मिळालेले शिक्षण
 C) शाळा महाविद्यालयातून मिळालेले शिक्षण D) वरीलपैकी नाही
36. शिक्षणाच्या खाजगीकरणाचे कारण कोणते ?
 A) शिक्षणाची सार्वत्रिकता B) शिक्षणाची गुणवत्ता
 C) शिक्षणाचा विकास D) वरील सर्व
37. ध्दधर्म म्हणजे अलौकीक शक्तीवरील विश्वास होयडड असे कोण म्हटले ?
 A) एडवर्ड टायलर B) ग्रीन C) डरखाईम D) मॉलीनोव्होस्की
38. ध्दधर्म म्हणजे पवित्र वस्तुशी संबंधित विश्वास आणि आचरणाची व्यवस्था होय असे कोण म्हटले?
 A) मॉलीनोव्होस्की B) डरखाईम C) ग्रीन D) डायलर
39. धर्माचे वैशिष्ट्ये कोणते आहेत ?
 A) श्रद्धा विधी B) प्रतिके C) तत्त्वज्ञान D) वरील सर्व
40. धर्माचे विधायक कार्य कोणते आहेत ?
 A) समाज कल्याण B) सामाजिक नियंत्रण C) सामाजिक एकता D) वरील सर्व

*****

Time: One Hour

Max. Marks: 40

• Attempt all questions

1. Which sociology first used the word institution?
कोणत्या समाजशास्त्रज्ञाने 'परिस्था' हा शब्द सर्व प्रथम वापरला?

(A) Maclver

(B) Herbert Spencer

(C) Miall

(D) Gillin

मॅकाल्वर

हर्बर्ट स्पेन्सर

मिअल

गिलीन

2. What is institutionalization?
संस्थाीकरणा म्हणजे काय?

(A) Social Process

(B) Action

(C) Change

(D) Function

सामाजिक प्रक्रिया

क्रिया

परिवर्तन

कार्य

3. Which of these are not social organization?
खालीलपैकी कोणती सामाजिक संस्था नाही?

(A) Family

(B) Education

(C) Religion

(D) Genealogy

कुटुंब

शिक्षण

धर्म

वंशावळ

4. What makes a person family member?
व्यक्तीला कुटुंबाचे सदस्य कशाचे प्राप्त होते?

(A) Born

(B) Marriage

(C) Adopted

(D) All of above

जन्माने

विवाह

दत्तक

वरीलपैकी सर्व

5. Which religion considers marriage a sacred rite?
कोणत्या धर्म विद्याहाला पवित्र संस्कार मानतो?

(A) Hindu

(B) Christian

(C) Islam

(D) None of these

हिंदू

ख्रिश्चन

इस्लाम

यापैकी नाही

6. Which of spring is not recognized by society?
कोणत्या संततीत समाजाची मान्यता नसते?

(A) Base born

(B) Auras

(C) A and B

(D) None of these

अनौरस

औरस

A आणि B

यापैकी नाही

7. What is the size of a joint following family?
संयुक्त कुटुंबाचा आकार कसा असतो?

(A) Big

(B) Small

(C) Limited

(D) None of these

मोठा

छोटा

मर्यादित

यापैकी नाही

8. Which of the following is a characteristic of institution?
खालीलपैकी कोणते संस्थेचे वैशिष्ट्य आहे?

(A) Structure

(B) Symbols

(C) Philosophy

(D) All of the above

संरचना

प्रतीके

तत्त्वज्ञान

वरील सर्व

9. Identify the correct sentence form the following.
खालीलपैकी अचूक विधान ओळखा.

(A) Personality development is

(B) Social institution does the

(C) Social institution brings out

(D) All of the above

the function of social
institution

function of social control

social change

वरील सर्व

सामाजिक संस्था व्यक्तिमत्त्व
विकासाचे कार्य करतेसामाजिक संस्था सामाजिक
नियंत्रणाचे कार्य करतेसामाजिक संस्था समाजात परिवर्तन
घडवून आणतात.

10 Identify the institution which performs the following function?
ही पुस्तकच्या समाजाच्या शारीरिक संबंधात भाग्यता देणारी संस्था कोणती?

- (A) Educational institution शिक्षण संस्था
(B) Marriage institution विवाह संस्था
(C) Political institution राज्य संस्था
(D) Financial institution अर्थ संस्था

11 Family comes under _____ group
कुटुंबाचा समावेश _____ गटात केला जातो.

- (A) Primary प्राथमिक
(B) Secondary दुय्यम
(C) Reference संदर्भ
(D) Formal अनीपचारिक

12 Which of the following types of family is found in modern period?
आधुनिक काळाचे खालीलपैकी कुटुंबाचा प्रकार आढळतो.

- (A) Joint family संयुक्त कुटुंब
(B) Disorganized family विस्कळीत कुटुंब
(C) Nuclear family केंद्र कुटुंब
(D) None of the above कोणत्याही नाही

13 Which word is an original of family?

'फॅमिली' या शब्दाची उत्पत्ती _____ या शब्दापासून झाली.

- (A) Famulus फामालस
(B) Farmar फार्मर
(C) Father फादर
(D) None of the above कोणत्याही नाही

14 According to Karl Marks religion is _____ bullet.
कार्ल मार्क्सच्या मते धर्म हि _____ गोळी आहे.

- (A) Gun बंदुकीची
(B) Opinion अप्रैची
(C) Stone दगडाची
(D) Glass काचेची

15 Find out the odd pair of following.

खालीलपैकी चुकीची जोडी ओळखा.

- (A) Hindu-temple हिंदू-मंदिर
(B) Islam-mosque इस्लाम-मस्जिद
(C) Buddha-church बौध्द-चर्च
(D) Sikh-gurudwara शिख-गुरुद्वारा

16 'The National Integration Committee' was established in 1961 under the chairmanship of _____
_____ यांच्या अध्यक्षतेखाली १९६१ मध्ये राष्ट्रीय एकरत्नता समितीची स्थापना केली?

- (A) Pandit Nehru पंडित नेहरू
(B) Dr. Sampurnanand डॉ. संपूर्णानंद
(C) V.K. Rao व्ही.के.राव
(D) Indira Gandhi इंदिरा गांधी

17 When was the law passed to protect women domestic violence?

कौटुंबिक हिंसाचारपासून महिलांना संरक्षण देणारा कायदा केव्हा पारित करण्यात आला?

- (A) 2000
(B) 2008
(C) 2005
(D) 2010

18 What are the type of education?

शिक्षणाचे प्रकार कोणते?

- (A) Formal औपचारिक
(B) Informal अनीपचारिक
(C) A and B A आणि B
(D) None of the above यापैकी नाही

19 National integration is a _____ concept.

राष्ट्रीय एकरत्नता हि संकल्पना आहे.

- (A) Abstract अपूर्त
(B) Tangible मूर्त
(C) Ideal आदर्श
(D) None of the above यापैकी नाही

20 Family is social institute

कुटुंब हि सामाजिक संस्था _____ आहे.

- (A) Limited मर्यादित
(B) Small लहान
(C) Universal सार्वजनिक
(D) None of the above कोणत्याही नाही

21 The changing nature of marriage in the present situation is :-

आज विवाह संस्थेत खालीलपैकी कोणते बदल दिसून येतात?

(A) Approval of widow
remarriage
विधवा विवाहाला मान्यता

(B) Approval of re-marriage
दुर्लोकद्वारा मान्यता

(C) Legal approval of divorce
घटस्फोटस कायदेशीर मान्यता

(D) All of the above
वरील सर्व

22. Features of religion _____
धर्माचे वैशिष्ट्ये _____ आहे.

(A) Faith
श्रद्धा

(B) Sacred
पवित्र

(C) Ritual
विधी

(D) All of the above
वरील सर्व

23. Which of the following is the function of the family?
पारिवारिकाची कोणते कुटुंबाचे कार्य आहे?

(A) Transfer of culture
सांस्कृतिक हस्तांतरण

(B) Means of recreation
पनोरंजन साधन

(C) Social control
सामाजिक नियंत्रण

(D) All of the above
वरील सर्व

24. Who was the writer of the book 'Sociology of family'?

सोसिऑलॉजी ऑफ फॅमिली

(A) Maciver
मॅकआयव्हर

(B) Kimball Young
किम्बल यंग

(C) Marshall E. Jones
मार्शल ई. जॉन्स

(D) Elemer
एलमर

25. What is the social purpose of education?
शिक्षणाचा सामाजिक उद्देश कोणता?

(A) Social change
सामाजिक परिवर्तन

(B) Growth is scientific
approach
वैज्ञानिक दृष्टिकोनात वाढ

(C) Economic development
आर्थिक विकास

(D) All of the above
वरीलपैकी सर्व

26. Faith in divine power is _____
अलौकिक शक्तीवरून विश्वास म्हणजे _____ होय

(A) Community
समुदाय

(B) Religion
धर्म

(C) Family
कुटुंब

(D) Economy
अर्थ

27. Social institution is a social _____ set.
सामाजिक संस्था ही सामाजिक _____ सेट आहे.

(A) Of group
समुहार्था

(B) Of rules
नियमांचा

(C) Of places
दर्जाचा

(D) Of standard
स्थानाचा

28. India is a _____ country.
भारत हा _____ देश आहे.

(A) Religion
धार्मिक

(B) Secular
धर्मनिरपेक्ष

(C) Irreligious
अधार्मिक

(D) Communication
संप्रदायवाद

29. Religion is equally _____ to human society.
धर्म हा मानवा कुलकाच _____ आहे.

(A) Modern
आधुनिक

(B) Medieval
मध्ययुगीन

(C) Ancient
प्राचीन

(D) None of the above
वरीलपैकी नाही

30. Which of the following is the noticeable change in family institute?
कुटुंब संस्थेत खालीलपैकी कोणते बदल दिसून येतात?

(A) Change in the father's right
पित्याच्या अधिकारात परिवर्तन

(B) Change in the size of the
family
कुटुंबाच्या आकारात बदल

(C) Change in the social outlook
सामाजिक दृष्टिकोनात बदल

(D) All of the above
वरीलपैकी सर्व

31. Which of the following is significance of social institutions?
खालीलपैकी सामाजिक संस्थेचे महत्व कोणते?

(A) They provide status and role
दर्जा व भूमिका प्रदान करणे

(B) Personality development
व्यक्तित्व विकास

(C) Socialization
सामाजिकीकरण

(D) All of the above
वरील सर्व

This question paper contains 5 printed pages]

A—67—2018

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2018

SOCIOLOGY

Paper III

(Basic Concepts in Sociology)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 11-10-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. — (i) All questions are compulsory.
(ii) All questions carry equal marks.
(iii) First half an hour is reserved for MCQs.
(iv) There is negative marking system for wrong answer (only for MCQs).
- (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(iii) पहिला अर्धातास बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी राखीव आहे.
(iv) चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण MCQ साठी आहेत.

MCQ

1. Multiple choice questions :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

(1) Which of the following options is element of social structure ?

- (A) Group-subgroup (B) System
(C) Society (D) Social Process

खालीलपैकी कोणता पर्याय समाज संरचनेचा घटक भाग आहे ?

- (A) समूह-उपसमूह (B) व्यवस्था
(C) समाज (D) सामाजिक प्रक्रिया

P.T.O.

- (2) Definite territory is the characteristic of .....
- (A) Social Structure (B) Social Systems
(C) Society (D) Social Process
- निश्चित भूदेश ..... संस्कृतीचे वैशिष्ट्य आहे ?
- (A) समाज संरचना (B) समाज व्यवस्था
(C) समाज (D) सामाजिक प्रक्रिया
- (3) How many persons are needed to make the social group ?
- (A) One-One
(B) Two or more than two
(C) No need of any person
(D) Innumerable
- सामाजिक समूह बनण्यासाठी किती व्यक्तींची गरज करते ?
- (A) केवळ एक
(B) दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक
(C) कोणत्याच व्यक्तींची गरज नसते
(D) असंख्य
- (4) Small size is the characteristic of the following one social group
- (A) Primary Group (B) Secondary Group
(C) Reference Group (D) Pressure Group
- 'लहान आकार' हे खालीलपैकी एका सामाजिक समूहाचे वैशिष्ट्य आहे ?
- (A) प्राथमिक समूह (B) दुय्यम समूह
(C) संदर्भ समूह (D) दबाव समूह
- (5) Social processes emerge through .....
- (A) Social structure
(B) Social interaction
(C) Technological factor
(D) Environment

सामाजिक प्रक्रियांची निर्मिती ..... होते.

- (A) समाज संरचनातून
- (B) सामाजिक आंतरक्रियातून
- (C) तंत्रज्ञात्मक घटकातून
- (D) पर्यावरणातून

(6) Identify the *false* statement :

- (A) Science and technology is responsible factor of social change
- (B) Social changes means change in social structure
- (C) Only good changes take place in the society due to social change
- (D) Social change is inevitable

असत्य विधान ओळखा :

- (A) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान सामाजिक परिवर्तनाचा जबाबदार घटक आहे
- (B) सामाजिक परिवर्तन म्हणजे समाजसंरचनेतील बदल होय
- (C) सामाजिक परिवर्तनामूळे समाजात केवळ चांगले बदल घडून येतात
- (D) सामाजिक परिवर्तन अपरिहार्य आहे

(7) Identify the *correct* statement :

- (A) Industrialization is dimension of modernization
- (B) Modernization is process of social wide change
- (C) Modernization is a process of social, political and cultural transformation
- (D) All of the above

सत्य विधान ओळखा :

- (A) औद्योगिकरण आधुनिकीकरणाचा एक पैलू आहे
- (B) आधुनिकीकरण एक व्यापक परिवर्तन प्रक्रिया आहे
- (C) आधुनिकीकरण सामाजिक, राजकीय सांस्कृतिक रूपांतरणाची प्रक्रिया आहे
- (D) वरील सर्व

- (8) Which of the following is functional problem of social system ?
- (A) Values (B) Norms
(C) Integration (D) Group-Subgroup
- खालीलपैकी कोणती सामाजिक व्यवस्थेची कार्यात्मक समस्या आहे ?
- (A) मूल्य (B) प्रमाणके
(C) एकात्मता (D) समूह-उपसमूह
- (9) The change in social structure means :
- (A) Social system (B) Sustainable development
(C) Social change (D) Environment
- समाज संरचनेतील बदल म्हणजे ..... होय.
- (A) समाज व्यवस्था (B) शाश्वत विकास
(C) सामाजिक परिवर्तन (D) पर्यावरण
- (10) Modernization is also ..... process of change process.
- (A) Stable (B) Change
(C) General (D) Uncommon
- इतर परिवर्तन प्रक्रिये प्रमाणेच आधुनिकीकरण ही देखील एक ..... प्रक्रियाच आहे.
- (A) स्थाई (B) परिवर्तन
(C) सामान्य (D) असामान्य

Theory

2. State the characteristics of society.

समाजाची वैशिष्ट्ये लिहा.

10

Or

(किंवा)

Discuss the educational and demographic feature of social change.

सामाजिक परिवर्तनाच्या शैक्षणिक आणि लोकसंख्यात्मक घटकांची चर्चा करा.

3. Define the 'Primary Group'.

प्राथमिक समूहाचा अर्थ स्पष्ट करा.

10

WT

(5)

Or

(किंवा)

A-67-20

Highlight on conflict and competition.

स्पर्धा आणि संघर्षावर प्रकाश टाका.

4. Write short notes on (any two) :

(a) Social structure

(b) Environment

(c) Co-operation

(d) Reference Group.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

(a) समाज संरचना

(b) पर्यावरण

(c) सहकार्य

(d) संदर्भ समूह.

This question paper contains 6 printed pages]

S—59—2018

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2018

SOCIOLOGY

Paper III

(Basic Concept in Sociology)

(MCQ + Theory)

(Tuesday, 20-3-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :— (i) All questions are compulsory.
(ii) All questions carry equal marks.
(iii) First half an hour is reserve for MCQ.
(iv) There is negative marking for wrong answers only for MCQ.
(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(iii) पहिला अर्धा तास बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी राखीव आहे.
(iv) चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण फक्त MCQ साठी आहेत.

MCQ

10

1. (i) "Competition is contest to obtain something which does not exist in a quantity sufficient to meet the demand." Who is associated with this definition.

- (A) Sutherland (B) Harry Johnson
(C) E.S. Bogardus (D) None of these

"सर्वाची मागणी पूर्ण होईल एवढ्या प्रमाणात उपलब्ध वस्तूच्या प्राप्तीसाठी करावा लागणारा संघर्ष म्हणजे स्पर्धा होय" ही व्याख्या कोणाची आहे ?

- (A) सदरलँड (B) हेरी जॉन्सन
(C) इ. एस. बोगार्डस (D) यापैकी नाही

P.T.O.

(ii) Match the following :

(i) C.H. Cooley	(a) In Group
(ii) Sumner	(b) Primary Group
(iii) Giddings	(c) Small Group
(iv) Human	(d) Consciousness/kind

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(a)	(b)	(c)	(d)
(B)	(b)	(a)	(d)	(c)
(C)	(c)	(d)	(a)	(b)
(D)	(d)	(a)	(b)	(c)

खालिल जोड्या जुळवा :

(i) सी.एच. कुले	(a) अंतःसमूह
(ii) समनर	(b) प्राथमिक समूह
(iii) गिडींग्ज	(c) छोटा समूह
(iv) ह्युमॅन	(d) चेतना किंवा प्रकार

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(a)	(b)	(c)	(d)
(B)	(b)	(a)	(d)	(c)
(C)	(c)	(d)	(a)	(b)
(D)	(d)	(a)	(b)	(c)

(iii) Which one of the following cannot be termed as a reference group?

- (A) Roadside urchins
 (B) Scientist
 (C) University Professor
 (D) All of these

सांस्कृतिक क्षेत्रात खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रात सर्वाधिक बदल होत आहे ?

- (A) तंत्रज्ञान क्षेत्रात
- (B) शैक्षणिक क्षेत्रात
- (C) विज्ञान क्षेत्रात
- (D) कला क्षेत्रात

(16) "Modernization is a process." Who is associated with this definition ?

- (A) Karl Marx (B) K. N. Moonga
- (C) Adam Smith (D) Robert Merton

"समाज परिवर्तन प्रक्रिया आहे" असा अर्थ कोणत्या व्यक्तीने केला आहे ?

- (A) कार्ल मार्क्स (B) ए. ए. मोंगा
- (C) अडम स्मिथ (D) रॉबर्ट मर्टन

(17) Modernization is a process. It is associated with .....

- (A) Charles is a process of modernization of the society
- (B) Acceptance of western culture
- (C) Modernization
- (D) Acceptance of western modernization

भारतीय समाजातील आधुनिकीकरण संबंधित आहे .....

- (A) हळू हळूच होत आहे
- (B) पश्चात्तक जीवनशैलीचा विकास
- (C) सांस्कृतिक परिवर्तन
- (D) भारतीय बुद्धिवादाचा विकास

(18) Change in social structure, organization and relation is called .....

- (A) Socialization (B) Culture
- (C) Social Control (D) Social Change

संज्ञना, संघटना आणि संबंधातील बदल म्हणजे .....

- (A) समाजीकरण (B) संस्कृती
(C) सामाजिक नियंत्रण (D) सामाजिक परिवर्तन

(vii) Mark the correct statement :

- (A) Integration of community is a matter of adjustment
(B) Integration of community is an accommodation
(C) Integration of community is assimilation
(D) Integration of community is acceptance

खालीलपैकी खऱ्या वाक्याला खुण करा.

- (A) समुदायाची एकात्मता ही जुळवणूक आहे
(B) समुदायाची एकात्मता ही समायोजन आहे
(C) समुदायाची एकात्मता ही सम्मिलन आहे
(D) समुदायाची एकात्मता ही स्विकार्य गोष्ट आहे

(viii) Which of the following is the characteristic of social system ?

- (A) Interactions are meaningful
(B) Functional relation
(C) System of interactions
(D) All of the above

खालीलपैकी समाजव्यवस्थेचे वैशिष्ट्ये कोणते आहेत ?

- (A) उद्देशपूर्ण आंतरक्रिया
(B) प्रकार्यात्मक संबंध
(C) आंतरक्रियांची व्यवस्था
(D) वरिल सर्व

(ix) Which is the example of pressure group ?

- (A) Trade Union (B) Shetakari Sanghatana
(C) (A) and (B) (D) None of these

दबाव गटाचे खालीलपैकी कोणते उदाहरण होय ?

- (A) कामगार संघटना (B) शेतकरी संघटना
(C) (A) आणि (B) (D) यापैकी नाही

(x) Identify the correct pair :

- (A) Sustainable Development – Need of society
(B) Social Change – Assimilation
(C) Secondary Group – Informal relation
(D) Environment – Auguste Comte

बरोबर जोडी ओळखा :

- (A) शाश्वत किंवा चिरंतन विकास – समाजाची गरज
(B) सामाजिक बदल – समीक्षण
(C) दुय्यम संबंध – अनौपचारिक संबंध
(D) पर्यावरण – ऑगस्ट कॉम्टे

Theory

2. Discuss on the factors of social structure.

10

समाज संरचनेच्या घटकांवर चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Discuss on the Integrative social process.

संगठनात्मक सामाजिक प्रक्रियेवर चर्चा करा.

3. Explain the characteristics of primary group.

10

प्राथमिक समूहाची वैशिष्ट्ये विशद करा.

P.T.O.

This question paper contains 4 printed pages]

B—80—2019

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Second Semester) (Backlog) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2019

SOCIOLOGY

Paper III

(Basic Concepts in Sociology)

(MCQ & Theory)

(Tuesday, 15-10-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :—**
- All questions are compulsory.
  - All questions carry equal marks.
  - First half an hour is reserved for MCQ.
  - There is negative marking system for wrong answers (only to MCQs).
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
  - पहिला अर्धातास बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी राखीव आहे.
  - चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण फक्त MCQ साठी आहेत.

MCQ

1. Multiple Choice Questions :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

(i) According to whom, "Society is the web of social relationship" ?

- MacIver and Page
- Wright
- Dressler and Willis
- Ogburn

कोणाच्या मते "समाज सामाजिक संबंधाचे जाळे होय" ?

- मॅकआयव्हर आणि पेज
- राईट
- ड्रेसलर आणि विलीस
- ऑगबर्न

P.T.O.

(ii) How many elements of social structure are there ?

- (a) One (b) Two
(c) Three (d) Four

समाज संरचनेचे घटक किती आहेत ?

- (a) एक (b) दोन
(c) तीन (d) चार

(iii) Which of the following examples is related to social groups ?

- (a) Passengers (b) Viewer
(c) Neighbourhood (d) Crowd

खालीलपैकी सामाजिक समूहाशी संबंधित असणारे उदाहरण कोणते ?

- (a) प्रवासी (b) प्रेक्षक
(c) शेजारी (d) जमाव

(iv) Social disintegration take place due to the process of.....

- (a) Co-operation (b) Competition
(c) Assimilation (d) Accommodation

.....प्रक्रियेमुळे सामाजिक विघटन घडून येते ?

- (a) सहकार्य (b) स्पर्धा
(c) समीलन (d) समावेशकता

(v) Which of the following Indian sociologists has highlighted on the process of modernization in Indian society ?

- (a) Dr. G.S. Ghurye (b) Dr. M.N. Srinivas
(c) Dr. A.R. Desai (d) Dr. Yogendra Singh

खालीलपैकी कोणत्या भारतीय समाजशास्त्रज्ञाने आधुनिकीकरणाच्या प्रक्रियेवर प्रकाश टाकला ?

- (a) डॉ. जी.एस. घुर्ये (b) डॉ. एम.एन. श्रीनिवास
(c) डॉ. ए.आर. देसाई (d) डॉ. योगेन्द्र सिंह

(vi) Competition is always :

(a) By Rule	(b) Continuous
(c) Unconscious	(d) All of these

स्पर्धा ही नेहमी.....असते.

(a) नियमानुसार	(b) निरंतर
(c) अचेतन	(d) यापैकी सर्व

(vii) Social change is a.....process.

(A) Inevitable	(B) Positive
(C) Universal	(D) Progressive

Codes :

(a) (B) and (D)	(b) (A) and (C)
(c) Only (D)	(d) Only (B)

सामाजिक परिवर्तन ही.....प्रक्रिया आहे.

(A) अपरिहार्य	(B) सकारात्मक
(C) सार्वत्रिक	(D) वृद्धीगत

कूट :

(a) (B) आणि (D)	(b) (A) आणि (C)
(c) फक्त (D)	(d) फक्त (B)

(viii) How many types of environment are there generally ?

(a) Social environment	(b) Physical environment
(c) Both (a) and (b)	(d) None of these

सामान्यतः पर्यावरणाचे किती प्रकार पडतात ?

(a) सामाजिक पर्यावरण	(b) भौतिक पर्यावरण
(c) दोन्ही (a) आणि (b)	(d) यापैकी नाही

(ix) .....is the characteristic of society.

(a) Co-operation	(b) Interdependence
(c) Culture	(d) All of these

.....हे समाजाचे वैशिष्ट्ये आहे.

(a) सहकार्य	(b) परस्परावलंबन
(c) संस्कृती	(d) यापैकी सर्व

P.T.O.

- (x) Who made the concept of in-group and out-group ?
- (a) William Sumner (b) Kimbal Young
 (c) Talcott Parsons (d) Maciver and Page
- अंतःसमूह आणि बहिःसमूह ही संकल्पना कोणी मांडली ?
- (a) विल्यम समनेर (b) किंबाल यंग
 (c) टॅलकॉट पारसनस (d) मॅकआयव्हर आणि पेज

Theory

2. Describe the basic elements of social structure. 10
 समाज संरचनेचे मूलभूत घटक स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Discuss the demographic factors of social change.

सामाजिक परिवर्तनात लोकसंरचनात्मक घटकांची चर्चा करा.

3. Explain the characteristics of social group. 10
 सामाजिक गटाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Discuss the organizational process in the social process.

सामाजिक प्रक्रियेत संघटनात्मक प्रक्रियेची चर्चा करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (i) Status and Role
 (ii) Meaning of society
 (iii) Reference group
 (iv) Social change.

घोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) दर्जा आणि भूमिका
 (ii) समाजाचा अर्थ
 (iii) संदर्भ समूह
 (iv) सामाजिक परिवर्तन.

Faculty of Humanities
B.A. I Sem. Examination Winter – 2020

Class:- B.A. First Year (Old)
Subject :- Sociology
Paper Name :- Basic Concept In Sociology
Date:- / /2021
Time :-

Sem:- II
Paper No:- III
Cluster Code - HD
Max. Marks:- 40

Time:- 01 Hours.

- I. Attempt all questions.
- II. All questions Carry equal marks.
- III. Use OMR Answer Sheet.

प्रश्न १. ला खालीलपैकी कोणता पर्याय समान संरचनेचा घटक भाग आहे?

- a. समूह-उपसमूह   b. व्यवस्था   c. समाज   d. सामाजिक प्रक्रिया

प्रश्न २ रा. सामाजिक समूह बनण्यासाठी किती व्यक्तींची गरज असते?

- a. केवळ एक   b. दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक
c. असंख्य   d. कोणालाच व्यक्तीची गरज नसते

प्रश्न ३ रा. .... प्रक्रियेत सहकार्यात्मक संबंध आढळत नाहीत?

- a. सहकार्य   b. समावेशकता   c. संमीलन   d. स्पर्धा

प्रश्न ४ या. संदर्भ समूह म्हणजे.....?

- a. इतर समाजाचे अनुकरण   b. इतर समूहाचा तिरस्कार
c. समोरासमोरील संबंध   d. आम्ही भावना

प्रश्न ५ वा. मूलभूत अर्थाने सामाजिक परिवर्तन म्हणजे सामाजिक संरचनेतील बदल होय, ही व्याख्या कोणाची आहे?

- a. हार्टन आणि हंट   b. किंगजले डेव्हीस   c. हॅरी जॉन्सन   d. मॉरीस गिन्सबर्ग

प्रश्न ६ वा. कोणत्या समाज शास्त्रज्ञाने समूहाला अंतः समूह व बाह्यसमूहात विभाजित केले?

- a. मर्टन   b. ऑगबर्न   c. समनर   d. सी.एच. कुले

प्रश्न ७ वा. दबाव गटाचे खालीलपैकी कोणते उदाहरण होय?

प्रश्न ८ वा. संरचना, संघटना आणि संबंधातील बदल म्हणजे.....?
a. कामगार संघटना b. शेतकरी संघटना c. a आणि b d. यापैकी नाही

प्रश्न ९ वा. खालीलपैकी कोणती संघटनात्मक प्रक्रिया आहे?
a. सामाजिकरण b. संस्कृती c. सामाजिक नियंत्रण d. सामाजिक परिवर्तन

प्रश्न १० वा. खालीलपैकी कोणती संघटनात्मक प्रक्रिया आहे?
a. सहकार्य b. समायोजन c. संन्मीलन d. यापैकी सर्व

प्रश्न ११ वा. खालील पैकी कोणते प्राथमिक समुहाचे उदाहरण आहे?

a. जवळचे मित्र b. वर्गातील मुले
c. मालक व मजूर d. डॉक्टर आणि रोगी

प्रश्न १२ वा. खालीलपैकी योग्य जोडी ओळखा?

i) हरी जॉन्सन	A) समाजाचे वैशिष्ट्य
ii) वि. डॉबिनर	B) सामाजिक संरचनेची व्याख्या
iii) टॉलकाॅट पार्ले	C) सामाजिक व्यवस्था
iv) सी.एच. कुले	D) प्राथमिक समूह

A) (i) - a	(ii) - B	(iii) - C	(iv) - (d)
B) (i) - a	(ii) - C	(iii) - d	(iv) - b
C) (i) - b	(ii) - a	(iii) - c	(iv) - d
D) (i) - b	(ii) - d	(iii) - a	(iv) - C

प्रश्न १३ वा. शास्त्रतः विकसनामध्ये .....घेयाचा समावेश आहे?

a. १५ b. १२ c. १० d. १८

प्रश्न १४ वा. सामाजिक परिवर्तन ही संकल्पना आहे?

a. क्रियात्मक b. बाह्य c. तटस्थ d. समग्र

प्रश्न १५ वा. 'Society' या शब्दाचे लेखक कोण?

a. मॅक आयझर व पेंज b. वि. समनर c. विरस्टेक d. सिमेल

प्रश्न १६ वा. खालीलपैकी कोणती समाजव्यवस्थेची कार्यात्मक समस्या नाही?

a. अनुकूलन b. ऑपचारीकता c. उद्दिष्ट सिद्धी d. आकृतीबंधाचे जतन

प्रश्न १७ वा. खालीलपैकी कोणता विचारवंत सामाजिक परिवर्तनासाठी संघर्ष महत्त्वाचा मानतो?

a. माक्स b. गांधी c. ऑगबर्न d. हॅरी जॉन्सन

प्रश्न १७ वा. "आम्ही" ही भावना खालीलपैकी कोणत्या गटात असते?

a. दुय्यम गट b. प्राथमिक गट c. बहिर्गत d. यापैकी नाही

प्रश्न १८ वा. गिलीन आणि गिलीन याच्यामते समाजपरिवर्तनाचे घटक आहेत?

a. भौगोलिक परिस्थिती b. सांस्कृतिक घटक c. विचारप्रणाली d. वरील सर्व

प्रश्न १९ वा. शाश्वत विकासाचे ध्येय..... या वर्षापर्यंत प्राप्त करावयाचे आहे?

a. २०२० b. २०२१ c. २०२५ d. २०३०

प्रश्न २० वा. असत्य विधान ओळखा?

a. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान सामाजिक परिवर्तनाचा जबाबदार घटक आहे

b. सामाजिक परिवर्तन म्हणजे समाज संरचनेतील बदल होय

c. सामाजिक परिवर्तनामुळे समाजात केवळ चांगले बदल घडून येतात

d. सामाजिक परिवर्तन अपरिहार्य आहे

प्रश्न २१ वा. ज्या प्रक्रियेमुळे समाजात वैरभावाचे संबंध निर्माण होतात ती प्रक्रिया..... होय?

a. संघर्ष b. संमिलन c. समाज परिवर्तन d. समावेशकता

प्रश्न २२ वा. 'समाज म्हणजे सामाजिक संबंधांचे जाळे होय' ही व्याख्या कोणाची आहे?

a. हॅरी जॉन्सन b. मॅक आयव्हर पेज c. ऑगबर्न d. एल्ड्रीन व मेरील

प्रश्न २३ वा. रेडीओचा शोध हे कोणते परिवर्तन आहे?

a. सामाजिक परिवर्तन b. संस्कृती परिवर्तन

c. दोन्ही a व b d. या पैकीनाही

प्रश्न २४ वा. राजकीय पक्ष हे खालीलपैकी कोणत्या गटाचे उदाहरण आहे?

a. प्राथमिक गट b. दुय्यम गट c. अनिवार्य गट d. या पैकीनाही

प्रश्न २५ वा. खालीलपैकी सामाजिक परिवर्तनातील अडथळे कोणते?

a. सनातन वृत्ती b. स्वार्थ c. दारिद्र्य d. वरील सर्व

प्रश्न २६ वा. Human Nature and the social order हा ग्रंथ कोणाचा आहे?

a. माक्स b. स्पेन्सर c. ऑगबर्न d. कुले

प्रश्न २७ वा. भारतीय समाजातील आधुनिकीकरण संबंधित आहे.....?

- a. मूळ संरचनेतील बदला संबंधी b. पाश्चात जीवन पद्धतीचा स्वीकार
c. सांस्कृतिक प्रबोधन d. कायदेशीर बुद्धिप्रामाण्यवादिचा स्वीकार

प्रश्न २८ वा. खालीलपैकी समाजव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

- a. उद्देशपूर्ण आंतरक्रिया b. प्रकार्यात्मक संबंध
c. आंतरक्रियेची व्यवस्था d. वरील सर्व

प्रश्न २९ वा. 'लहान आकार हे खालीलपैकी कोणत्या सामाजिक समूहाचे वैशिष्ट्ये आहे?

- a. प्राथमिक समूह b. दुय्यम समूह c. संदर्भ समूह d. दबाव समूह

प्रश्न ३० वा. संघर्षात्मक प्रक्रिया समाजाचे .....घडवून आणतात?

- a. स्पर्धा b. सहकार्य c. संमिलन d. विघटन

प्रश्न ३१ वा. सत्य विधान ओळखा?

- a. औद्योगीकरण आधुनिकीकरणाचा एक पैलू आहे
b. आधुनिकीकरण एक व्यापक परिवर्तन प्रक्रिया आहे
c. आधुनिकीकरण सामाजिक, राजकीय आणि सांस्कृतिक रूपांतरणाची प्रक्रिया आहे
d. वरील सर्व

प्रश्न ३२ वा. "सर्वाची मागणी पूर्ण होईल एवढ्या प्रमाणात उपलब्ध वस्तूंच्या प्राप्तीसाठी करावा लागणारा संघर्ष म्हणजे स्पर्धा होय" ही व्याख्या कुणाची आहे?

- a. सदरलॅंड b. हॅरी जॉन्सन c. इ.स. बोगार्डस d. यापैकी नाही

प्रश्न ३३ वा. खालील जोड्या जुळवा?

i) सी.एच. कुले	A) अंतःसमूह
ii) समनर	B) प्राथमिक समूह
iii) गिडींग्ज	C) छोटा समूह
iv) हुमॅन	D) चेतना किंवा प्रकार

	i	ii	iii	iv
A)	a	b	c	d
B)	b	a	d	c

- C) c d a b
D) d a b c

प्रश्न ३४ वा. खालीलपैकी शाश्वत विकासामध्ये..... या तत्त्वाचा समावेश होतो?
 a. पर्यावरण संरक्षण b. नैसर्गिक साधनाचा वापर व संवर्धन
 c. पर्याय A आणि B d. यापैकी नाही

प्रश्न ३५ वा. समाज संरचनेचे किती घटक आहेत?

- a. एक b. दोन c. तीन d. चार

प्रश्न ३६ वा. खालीलपैकी सामाजिक परिवर्तनाची वैशिष्ट्ये कोणती?

- a. सार्वत्रिक स्वरूपाची बाब b. परिवर्तनाची गतिभिन्नता
 c. सामाजिक परिवर्तन अपरिहार्य बाब d. वरील सर्व

प्रश्न ३७ वा. 'काही सामान्य हेतूच्या पूर्तीसाठी व्यक्ती किंवा गट संघटीत स्वरूपात एकत्र
 करून घ्यावेत याचा सहकार्य असे म्हणतात हे विधान कोणाचे आहे?

- a. डॉ. मेहेदळे b. ऑगबर्न c. बीन d. फेअर चाइल्ड

प्रश्न ३८ वा. समूह म्हणजे परस्पराशी आदान-प्रदान करणाऱ्या मानवाचा गट होय असे को
 म्हटले आहे?

- a. क्रोबर b. क्युबर c. लिबो d. सी. राईट्स मिल

प्रश्न ३९ वा. खालीलपैकी सामाजिक विकासाचे वैशिष्ट्य कोणते?

- a. सुधारात्मक परिवर्तन b. लोकशाही तत्वाशी सुसंगत
 c. सामाजिक परिवर्तनाची प्रक्रिया d. वरील सर्व

प्रश्न ४० वा. ज्याठिकाणी घनिष्टतेची उणीव असते त्यास ..... गट म्हटले जाते?

- a. प्राथमिक b. संदर्भ c. दुर्यम d. दबाव

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

परीक्षा केंद्र - : स्वामी विवेकानंद महाविद्यालय मुक्रमाबाद , जि. नांदेड

बी.ए. / प्रथम वर्ष (सत्र दुसरे)

विषय : समाजशास्त्र (ऐच्छिक) MCQ

समाजशास्त्रातील मुलभूत संकल्पना -III

एकूण गुण - 40

दिनांक डिसेंबर , 2020

वेळ : एक तास

सूचना : i) सर्व प्रश्न सोडवा

ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- 1) सहकार्याचे ग्रिनने केलेले वर्गीकरण सांगा ? .
A) प्राथमिक B) दुय्यम C) तृतीय D) वरील सर्व
- 2) स्पर्धा का निर्माण होते ?
A) साधनांची कमी B) व्यक्तींची संख्या जास्त C) दोन्ही D) दोन्ही नाही
- 3) संघर्षाचे प्रकार सांगा .
A) आर्थिक संघर्ष B) जातीय संघर्ष C) वर्ग संघर्ष D) वरील सर्व
- 4) समायोजनाची तत्वे कोणती लिहा . ?
A) समायोजन ही अचेत प्रक्रिया आहे B) सर्वत्र समायोजन आढळते C) समायोजन निरंतर चालते D) वरील सर्व
- 5) सम्मिलन म्हणजे काय ?
A) विविध मूल्य व प्रमाणके असलेली व्यक्ती एकत्र येणे B) प्रथम व्यक्ती व्यक्तींमध्ये असमानता असते C) दोन्ही व्यक्ती एकमेकांच्या संस्कृती समरस होतात D) वरील सर्व
- 6) जाती संघर्ष निर्मितीचे कारणे सांगा
A) श्रेष्ठा कनिष्ठा यातील भेद B) जागृकता C) दोन्ही D) दोन्ही नाही
- 7) हा विघटमात्मक सामाजिक प्रक्रियेचा प्रकार नाही
A) सहकार्य B) स्पर्धा C) संघर्ष D) वरील पैकी नाही
- 8) व्यक्तिमत्त्वाचे वैशिष्ट्ये सांगा
A) व्यक्तिमत्त्वाचा शरीर संरचनेशी संबंध नसतो B) व्यक्तिमत्व पूर्णपणे संस्कृतीप्रमाणे घडते
C) प्रत्येक व्यक्तीचे व्यक्तिमत्व अद्वितीय असते D) वरील सर्व
- 9) सामाजीकरण ही महत्वपूर्ण प्रक्रिया आहे. कारण.....
A) चांगले वाईट ओढखता येते B) भूमिका वाढवता येते C) आकांक्षा रुजवता येते D) वरील सर्व
- 10) व्यक्तीचे जीवनभर सामाजीकरण होत राहते त्याला काय म्हणतात
A) राजकीय सामाजीकरण B) नकारात्मक सामाजीकरण C) प्रौढांचे सामाजीकरण D) वरील पैकी नाही
- 11) सांस्कृतीची वैशिष्ट्ये लिहा ?
A) संस्कृती मानव निर्माती आहे B) संस्कृतीचे हस्तांतरण होते C) संस्कृती परिवर्तनशील आहे. D) वरील सर्व
- 12) ' संस्कृती हा वातावरणातचा मानव निर्मात भाग आहे ' ही व्याख्या कोणाची आहे ?
A) वॉगार्डस B) एडवर्ड टायलर C) हरस्कोव्हॉटस D) राल्फ लिन्टन
- 13) प्रतिक हा घटक कशाशी संबंधीत आहे ? .
A) संस्कृती B) स्तरिकरण C) परिवर्तन D) विचलन
- 14) खालील पैकी उपसंस्कृतीचा घटक लिहा ? .
A) विचलण B) परिवर्तण C) स्तरिकरण D) गरीबी
- 15) व्यक्तिमत्व ही संकल्पना कशाशी संबंधीत आहे ?
A) मनो समाजशास्त्र B) राजशास्त्र C) अर्थशास्त्र D) वरील सर्व
- 16) ..... हा घटक व्यक्तिमत्वाला जन्मा देते .
A) मानव B) विचलन C) संस्कृती D) वरील पैकी नाही
- 17) संस्कृती पाश्चायनाची संकल्पना कोणी मांडली ?
A) मॅक्स वेबर B) ऑगर्वन C) सरांकोन D) गुड व हॉट
- 18) एडवर्ड रॉस यांनी कोणता ग्रंथ लिहला ? .

- A) योग्यतेत कन्ट्रोल B) डायनामिक सोशलाजी C) योग्यतेत चेन्ज D) वरील सर्व
- 19) लोकाचाराची वैशिष्ट्ये लिहा .
A) ग्विकृत व्यवहार B) नियोजन विरहीत प्रारंभ C) अनौपचारिक अंमलबजावणी D) वरील सर्व
- 20) बहिनभाऊ विवाह करु नये ही गोष्ट कशाशी संबंधीत आहे. ?
A) परंपरा B) लोकनीती C) लोकाचार D) वरील सर्व
- 21) कायद्याचे वैशिष्ट्ये लिहा .
A) कायदा निश्चित व स्पष्ट असतो B) कायदा सरकारद्वारा बनवला जातो C) व्यक्ती घटनावर नियंत्रण D) वरील सर्व
- 22) प्रथांना मनुष्याच्या जीवनाचा प्रमुख दंडाधिकारी असे कोणी म्हटले आहे ?
A) एडवर्ड रॉस B) समन्तर C) बेकन D) बोगार्डस
- 23) औपचारिक नियंत्रण व अनौपचारिक नियंत्रणाचे घटक कोणते ?
A) प्रथा B) परंपरा C) कायदा D) वरील सर्व
- 24) औपचारिक नियंत्रणाचे वैशिष्ट्ये सांगा
A) जाणिवपूर्वक नियंत्रण B) अंमलबजावणी यंत्रणा C) व्यक्ती निरपेक्ष व व्यक्ती बाहया D) वरील सर्व
- 25) व्यक्तीला व्यक्तिमत्त्व जन्मतांचा प्राप्त होत नाही त्याचा विकास होतो, व्यक्तिमत्त्व विकासाचे घटक सांगा .
A) संस्कृती B) भाषा C) पर्यावरण D) वरील सर्व
- 26) मानव हा समाजशील प्राणी आहे हे विधान कोणाचे ?
A) प्लेटो B) अॅरिस्टॉटल C) बोगार्डस D) टॅरी जॉन्सन
- 27) समाजशास्त्र हे कोणत्या प्रकारचे शास्त्र आहे.
A) अमूर्त B) भौतिक C) नैसर्गिक D) वरील सर्व
- 28) भारतात प्रथम कोणत्या विद्यापीठत समाजशास्त्र विषय सुरु झाला ?
A) दिल्ली B) पंजाब C) चेन्नई D) मुंबई
- 29) समाजशास्त्राच्या अभ्यास विषयात खालील पैकी कोणत्या विषयाचा समावेश होत नाही
A) सामाजिक संबंध B) संस्था C) समूह D) जैविक संबंध
- 30) मानवी समाज व मानवेत्तार समाज यातील फरक कोणता ?
A) नियंत्रण B) अनुचलन C) सरंचना D) संस्कृती
- 31) सामाजिक क्रियेचा सिध्दात कोणी मांडला ?
A) कार्ल मार्क्स B) ऑगस्ट कॉम्ट C) मॅक्स वेबर D) स्पेन्सर
- 32) जगात सर्वप्रथम समाजशास्त्राचा अध्ययनास कोठे सुरुवात झाली ?
A) पॅरिस B) लंडन C) बॉर्न D) येल
- 33) समाजिकरणाची ही माध्यम नाही ?
A) स्तारिकरण B) विचलन C) परिवर्तन D) वरील सर्व
- 34) सिग्मंड फ्राईड व मीड यांनी कोणते सिध्दांत मांडले ?
A) संस्कृती B) सामाजीकरण C) विचलन D) स्तरिकरण
- 35) शाळेत कोणत्या प्रकारचे शिक्षण प्राप्त होते ?
A) औपचारिक व आनौपचारिक B) औपचारिक C) अनौपचारिक D) वरील पैकी नाही
- 36) इसा ,बेला लांडग्याची मुले हे कशाची उदाहाने आहेत ?
A) संस्कृती B) नियंत्रण C) सामाजीकरण न होणे D) वरील सर्व
- 37) अनुचलनात्मक वर्तनाची कारणे सांगा .
A) सामाजीकरण B) प्रमाणकांचे क्रमानिर्धारण C) विचार प्रणाली D) वरील सर्व
- 38) विचलणाची कारणे सांगा .
A) दोषपूर्ण सामाजिकरण B) कमकुवत अंमलबजावणी C) सोयीचे संयुक्तीकरण D) वरील सर्व
- 39) व्यक्ती संस्कृती साध्याला विषेश महत्व देतो , पण संस्थागत प्रमाणकांकडे दुर्लक्ष करतो त्याला काय म्हणतात ?
A) कर्मकांड B) अपगमन C) विद्रोह D) नवक्लुप्ती
- 40) प्रमाणक शुन्यता ही संकल्पना कोणी मांडली ?
A) दुर्खिम B) बेबर C) मार्क्स D) स्पेन्सर

This question paper contains 4 printed pages]

S—99—2018

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2018

SOCIOLOGY

Paper IV

(Social Institutions and Its Problems)

(MCQ & Theory)

(Thursday, 22-03-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—10+30=40

- N.B. :- (i) All questions are compulsory.
(ii) All questions carry equal marks.
(iii) First half an hour is reserved for MCQs.
(iv) Negative marks for wrong answers are only for MCQs.
(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(iii) पहिला अर्धा तास MCQ साठी राखीव आहे.
(iv) चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण फक्त MCQ साठी आहेत.

MCQs

1. Multiple Choice Questions :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

- (i) Membership of caste is got by.....
(a) Work (b) Religion
(c) Birth (d) Culture
जातीचे सदस्यत्व.....मिळते.
(a) कर्माने (b) धर्माने
(c) जन्माने (d) संस्कृतीने

P.T.O.

- (ii) Which of the following is a measure to solve the problems of old age ?
- (a) Old hermitage (b) Pension
(c) Recreation center (d) All of these
- वृद्धांच्या समस्या वरील उपाय खालीलपैकी कोणते ?
- (a) वृद्धाश्रम (b) निवृत्ति वेतन
(c) मनोरंजन केंद्रे (d) यापैकी सर्व
- (iii) Which of the following is the reason of family violence ?
- (a) Drunkard (b) Doubt of wife's character
(c) Only birth of girls (d) All of these
- खालीलपैकी कौटुंबिक जुलुमांचे कारण कोणते ?
- (a) मद्यपान (b) पत्नीच्या चारित्र्यावर संशय
(c) केवल मुली होणे (d) यापैकी सर्व
- (iv) Which are the types of Education ?
- (a) Informal Education (b) Formal Education
(c) Both (a) and (b) (d) None of these
- शिक्षणाचा प्रकार कोणता ?
- (a) अनौपचारिक शिक्षण (b) औपचारिक शिक्षण
(c) दोन्ही (a) व (b) (d) यापैकी नाही
- (v) Marriage before legally approved is called :
- (a) Adult Marriage (b) Child Marriage
(c) Accepted Marriage (d) All of these
- कायद्याने संमत केलेल्या वयाच्या अगोदर केलेल्या विवाहास..... म्हणतात.
- (a) प्रौढ विवाह (b) बाल विवाह
(c) संमत विवाह (d) यापैकी सर्व
- (vi) Which of the following are the characteristics of caste ?
- (a) Segmental division of society
(b) Hierarchy
(c) Restrictions of feeding and social intercourse
(d) All of the above

खालीलपैकी खालीलपैकी कोणते ?

- (१७) समाजाची विविध पातळींमध्ये विभागणी
- (१८) खालील उच्चम रचना
- (१९) आपो-पिणे व सामाजिक व्यवहार याविषयीचे निर्बंध
- (२०) खालीलपैकी सर्व

(१८०) Which of the following is the objective of Education ?

- (a) Development of a sense of the true patriotism
- (b) Improvement of vocational efficiency
- (c) Development of personality
- (d) All of the above

खालीलपैकी शिक्षणाचे उद्दिष्ट कोणते ?

- (a) देशप्रेमाची भावना विकसीत करणे
- (b) व्यावसायिक कुशलतेचा विकास
- (c) व्यक्तीभत्वाचा विकास करणे
- (d) खालीलपैकी सर्व

(१८१) Which of the following causes divorce ?

- (a) Mental dearrangement
- (b) Domestic conflict
- (c) Illness
- (d) All of these

खालीलपैकी घटस्फोटाची कारणे कोणती ?

- (a) मनोविकृती
- (b) कौटुंबिक संघर्ष
- (c) आजार
- (d) यापैकी सर्व

(१८२) Which of the following factors are into domestic violence ?

- (a) Rape
- (b) Murder
- (c) Dowry Victim
- (d) All of these

कौटुंबिक हिंसेमध्ये खालीलपैकी कोणते घटक येतात ?

- (a) बलात्कार
- (b) खून
- (c) हुंडाबली
- (d) यापैकी सर्व

(१८३) Which of the following is recent change in caste system ?

- (a) Do not restrictions on feeding and social intercourse
- (b) Do not unrestricted choice of occupation
- (c) Do not restriction on marriage
- (d) All of the above

जाती व्यवस्थेत नुकतेच झालेले बदल खालीलपैकी कोणते ?

- (a) खाणे-पिणे व सामाजिक व्यवहार याविषयीचे निर्वध नाहीत
- (b) व्यवसाय निवडोवर निर्वध नाहीत
- (c) विवाहविषयक बंधने नाहीत
- (d) वरीलपैकी सर्व

Theory

2. State the causes of child marriage.

बालविवाहाची कारणे सांगा.

Or

(किंवा)

Elucidate the causes of Domestic violence.

कौटुंबिक हिंसाचाराची कारणे विशद करा.

3. State the characteristics of caste system.

जाती व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.

Or

(किंवा)

Elucidate the objects of Education.

शिक्षणाचे उद्देश्य विशद करा.

4. Write short notes on (any two) :

- (i) Effects of Divorce
- (ii) Problems of old age
- (iii) Causes of casteism
- (iv) Types of education

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) घटस्फोटाचे परिणाम
- (ii) वृद्धांच्या समस्या
- (iii) जातीयवादाची कारणे
- (iv) शिक्षणाचे प्रकार

A.S.P. Mandal, Gojegaon....

SWAMI VIVEKANAND MAHAVIDYALAYA, MUKRAMABAD

Faculty of Humanities

(Backlog) Summer-2020 M.C.Q.

Sub-Sociology

Sem-IV

Class - B.A. 5.Y.

TRANSFORMATIVE MOVEMENT IN INDIA

Paper-VI

Mark - 40

सूचना :- Time - 1 Hours

(Mark 40)

- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- 1) कोणत्या शतकाला सामाजिक चळवळीचे शतक म्हणतात?
अ) 16 व्या शतकास   ब) 20 व्या शतकास
क) 19 व्या शतकास   ड) 21 व्या शतकास
- 2) सामाजिक चळवळ हा शब्द सर्व प्रथम कोणी वापरला?
अ) रूडाल्फ हे ब्रेव्ह आणि जॉन विल्सन   ब) एम.एस.एराव
क) घनश्याम शहा   ड) यापैकी नाही
- 3) सामाजिक परिवर्तनाचे निर्माते किंवा प्रवर्तक (Creator) कोण ठरतात?
अ) मार्टीन ल्युथर   ब) महात्मा फुले
क) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर   ड) वरील सर्व
- 4) कोणाच्या मते पर्याय, विचार प्रणाली, कृती कार्यक्रम, नेतृत्व आणि औपचारीक संघटन हे प्रत्येक चळवळीचे महत्वपूर्ण वैशिष्ट्ये असते?
अ) एम.एस. एराव   ब) सेंट सायमन   क) प्रा. घनश्याम शहा   ड) यापैकी नाही
- 5) खालीलपैकी सामाजिक चळवळीचे प्रकार कोणते आहेत?
अ) सुधारणात्मक चळवळ   ब) क्रांतीकारी चळवळ
क) अभिव्यक्ती चळवळ   ड) वरील सर्व
- 6) जेव्हा असंख्य लोक एका प्रदेशाच्या त्याग करून दुस-या प्रदेशात वास्तव्य करतात, तेव्हा त्या चळवळीला काय म्हणतात?
अ) स्थलांतर चळवळ   ब) क्रांतीकारक चळवळ
क) प्रतिकार चळवळ   ड) सुधारणा चळवळ
- 7) सामाजिक चळवळीचे कारण कोणते आहे?
अ) सामाजिक विघटन   ब) सामाजिक विषमता
क) सापेक्ष वंचितता   ड) वरील सर्व
- 8) सापेक्ष वंचिततेची संकल्पना कोणी मांडली?
अ) एडवर्ड टायलर   ब) हरस कोव्हीट्स
क) स्टाउपर   ड) यापैकी नाही
- 9) सांस्कृतिक प्रवाह ही संकल्पना सर्व प्रथम कोणी मांडली?
अ) एडवर्ड टायलर   ब) डॉ. इरावती कर्वे
क) हरस कोव्हीट्स   ड) एम.एस.एराव
- 10) हुंडा प्रतिबंध चळवळ ही कोणत्या प्रकारची चळवळ आहे?
अ) प्रतिकार चळवळ   ब) सुधारणा चळवळ
क) अभिव्यक्ती चळवळ   ड) क्रांतीकारी चळवळ

- 28) दलित चळवळी घडून येण्यामागे कोणाची प्रेरणा होती?
 अ) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर ब) महात्मा फुले क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- 29) दलित पॅथर चळवळीला व्यापक स्वरूप प्राप्त करून देण्यामध्ये..... यांचे योगदान महत्त्वाचे ठरते?
 अ) नामदेव ढसा ब) राजा ढाले क) रामदास आठवले ड) वरील सर्व
- 30) दलित पॅथरची स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली?
 अ) 9 जुलै 1972 ब) 8 ऑगस्ट 1970 क) 7 सप्टेंबर 1971 ड) 8 सप्टेंबर 1973
- 31) मास मुव्हमेंट या संघटनेची स्थापना कोणी केली?
 अ) नामदेव ढसाळ ब) राजा ढाले क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- 32) मराठवाडा विद्यापीठ नामांतर चळवळीचा लढा किती वर्ष चालला?
 अ) 15 वर्ष ब) 16 वर्ष क) 17 वर्ष ड) 18 वर्ष
- 33) मराठवाडा विद्यापीठाला डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे नाव द्यावे यासाठी नामांतर नागपूर ते औरंगाबाद असा लॉग मार्च कोणी काढला?
 अ) बाबासाहेब गोपले ब) हाजी मस्तान क) गंगाधर गाडे ड) प्रा.जोगेंद्र कवाडे
- 34) सोमवंशी मित्र हे मासिक कोणी चालवले?
 अ) शिवराम जानबा कांबळे ब) डॉ. बी.आर. आंबेडकर क) महात्मा फुले ड) यापैकी नाही
- 35) सुधारक आणि दिन बंधु हे वृत्तपत्र कोणी चालवले?
 अ) महात्मा फुले ब) आगारकर क) गोपाल कृष्ण वलंगकर ड) यशवंतराव फुले
- 36) देश पातळीवर भ्रष्टाचार विरोधी जण आंदोलन कोणी उभे केले?
 अ) अण्णा हजारे ब) बाबा आमटे क) अरविंद केजरीवाल ड) यापैकी नाही
- 37) अण्णा हजारे यांनी दिल्लीतील कोणत्या मैदानावर जन लोकपाल आंदोलनाचे नेतृत्व केले?
 अ) रामलिला मैदान ब) आझाद मैदान क) कांती मैदान ड) जंतरमंतर
- 38) जनलोकपाल आंदोलन कोणत्या वर्षी सुरु करण्यात आले?
 अ) 2005 ब) 2006 क) 2011 ड) 2016
- 39) माहिती अधिकार कायदा कोणत्या वर्षी संमत करण्यात आला?
 अ) 2011 ब) 2005 क) 2006 ड) 2010
- 40) माहिती अधिकार कायदा अस्तित्वात आणण्यासाठी 2001 साली कोणत्या समाज सुधारकाने आंदोलन पुकारले?
 अ) अण्णा हजारे ब) बाबा आमटे क) मेघा पाटकर ड) राजु शेटी

*****

Faculty of Humanities
B.A. I Sem. Examination Winter – 2020

Class:- B.A. First Year (Old)
Subject :- Sociology
Paper Name :- Social Institutions and its Problems
Date:- / /2021
Time :-

Sem:- II
Paper No:- IV
Cluster Code - HD
Max. Marks:- 40

Time:- 01 Hours.

- I. Attempt all questions.
- II. All questions Carry equal marks.
- III. Use OMR Answer Sheet.

प्रश्न १. ला खालीलपैकी शिक्षणाचा उद्देश कोणता?

- a. व्यवसायाची पूर्वतयारी होते b. निकोप स्पर्धाना उत्तेजन देणे
c. A आणि B d. वरीलपैकी नाही

प्रश्न २ रा. 'वृद्धाश्रम' ही संकल्पना कोणाशी संबंधित आहे?

- a. प्रौढ b. बालक c. वृद्ध d. वरीलपैकी नाही

प्रश्न ३ रा. जात ही ..... असते, तर वर्ग हा ..... असतो?

- a. बंदिस्त, बंदिस्त b. मुक्त मुक्त c. मुक्त बंदिस्त d. बंदिस्त मुक्त

प्रश्न ४ था. घटस्फोटाचे दुष्परिणाम कोणते?

- a. लैंगिक संबंधा बाबत समस्या b. मुलांचा प्रश्न
c. घटस्फोट आणि सवयी d. वरील सर्व

प्रश्न ५ वा. बालविवाह ही भारतातील एक..... आहे?

- a. प्रथा b. परंपरा c. समस्या d. प्रमाणके

प्रश्न ६ वा. खालीलपैकी कुटुंब संबंधित समस्या कोणत्या आहेत?

- a. कौटुंबिक हिंसा b. वार्धक्य c. पती-पत्नी संघर्ष d. यापैकी सर्व

प्रश्न ७ वा. हिंदू विवाह कायदा केव्हा करण्यात आला?

- a. १९५२ b. १९५३ c. १९५४ d. १९५५

- प्रश्न ८ वा. जातीचे वैशिष्ट्य खालीलपैकी कोणते?
- a. समाजाची विविध गटांमध्ये विभागणी   b. जातीतिल अंतरादीवजा रचना
c. खानपान व सामाजिक व्यवहाराविषयी निर्बंध   d. वरीलपैकी सर्व
- प्रश्न ९ वा. खालीलपैकी औपचारिक शिक्षणाचा प्रमुख घटक आहे?
- a. कुटुंब   b. शाळा-महाविद्यालय   c. आई   d. यापैकी सर्व
- प्रश्न १० वा. भारतीय समाजात सामाजिक स्तरीकारणाचा आधार कोणता?
- a. जात   b. पैसा   c. सत्ता   d. वर्ग
- प्रश्न ११ वा. बाल विवाह प्रतिबंधक कायदा..... साली अस्तित्वात आला
- a. १९२५   b. १९२९   c. १८२९   d. १८२५
- प्रश्न १२ वा. कौटुंबिक हिंसाचाराची योग्य कारणे निवडा?
- a. हुंडाप्रथा   b. व्यसनाधीनता   c. संशयीवृत्ती   d. यापैकी सर्व
- प्रश्न १३ वा. ....हा दिवस दरवर्षी ज्येष्ठ नागरिक दिन म्हणून साजरा केला जातो?
- a. ४ जून   b. ९ मे   c. ४ जुलै   d. १ ऑक्टोबर
- प्रश्न १४ वा. जाती व्यवस्थेतील सद्यकालीन बदल कोणते?
- a. आंतरजातीय विवाहास मान्यता   b. व्यवसाय नियमात बदल
c. समतेच्या तत्वाचा स्वीकार   d. वरीलपैकी सर्व
- प्रश्न १५ वा. जातीचे सदस्यत्व ..... मिळते?
- a. कर्माने   b. धर्माने   c. जन्माने   d. संस्कृतीने
- प्रश्न १६ वा. कायद्याने संमत केलेल्या वयाच्या अगोदर केलेल्या विवाहास..... म्हणतात?
- a. प्रौढ विवाह   b. बालविवाह   c. संमत विवाह   d. या पैकीनाही
- प्रश्न १७ वा. कोणाच्या मते, "वृद्धावस्था जीवनातील शेवटचा चरण आहे"?
- a. एलिजावेथ   b. हरलॉक   c. हेनरी   d. वेल्स
- प्रश्न १८ वा. असत्य विधान ओळखा?
- a. शिक्षणातून पात्रता निर्माण होते   b. शिक्षण आणि समाजपरिवर्तन याचा संबंध नाही
c. शिक्षण ही सुप्त शक्तीला विकास करणारी प्रक्रिया आहे   d. यापैकी नाही
- प्रश्न १९ वा. अंतरपिढीतील संघर्षाची कारणे कोणती?
- a. आदर्श व मूल्यातील संघर्ष   b. पाश्चात्य संस्कृती
c. कौटुंबिक विघटन   d. वरीलपैकी सर्व

- प्रश्न २० वा. कौटुंबिक हिंसाचार अधिनियम.....साली अस्तित्वात आला?
 a. २००० b. २००३ c. २००४ d. २००५
- प्रश्न २१ वा. घटस्फोटाची कारणे खालील पैकी कोणती?
 a. आजार b. मनोविकृती c. कौटुंबिक संघर्ष d. वरीलपैकी सर्व
- प्रश्न २२ वा. भारतात वृद्ध कल्याणासाठी सुरुवात सर्वप्रथम कोणी केली?
 a. हिंदू धर्मप्रसारकांनी b. मुस्लिम धर्मप्रसारकांनी
 c. ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी d. यापैकी सर्व
- प्रश्न २३ वा. बालविवाहाचे परिणाम खालीलपैकी कोणते?
 a. स्वास्थ्यासाठी अयोग्य b. बालविधवांचे प्रमाण c. लोकसंख्येची वाढ d. यापैकी सर्व
- प्रश्न २४ वा. सत्य विधान ओळखा:
 a. जात हा एक बंद वर्ग आहे
 b. जात जन्मावरच ठरत नाही
 c. जात हा समतेवर आधारित गट आहे
 d. आपल्या जातीतील सदस्य विषयी परकेपणाची भावना असते
- प्रश्न २५ वा. वृद्धांच्या समस्येवरील खालील पैकी उपाय कोणता?
 a. वृद्धाश्रम b. दिनकेंद्रे c. निवृत्तिवेतन d. यापैकी सर्व
- प्रश्न २६ वा. 'जात' हा मराठी शब्द ..... या संस्कृत शब्दापासून बनला आहे.
 a. धर्म b. वर्ग c. जण d. स्तर
- प्रश्न २७ वा. कौटुंबिक हिंसा ही ..... आहे.
 a. सामाजिक समस्या b. राजकीय समस्या
 c. धार्मिक समस्या d. आर्थिक समस्या
- प्रश्न २८ वा. सर्वप्रथम ..... राज्यात १९४२ मध्ये घटस्फोटाचा कायदा मंजूर करण्यात आला?
 a. मुंबई b. बडोदा c. सौराष्ट्र d. मद्रास
- प्रश्न २९ वा. खाजगीकरण हा शब्द सर्वप्रथम ..... यांनी वापरला?
 a. पीटर ड्रकर b. टायनबी c. स्पेगलर d. रॉबर्ट पूल
- प्रश्न ३० वा. चुकीची जोडी ओळखा
 a. संयुक्त कुटुंब-भारत b. जगात जास्त घटस्फोटाचे प्रमाण-अमेरिका

- c. विवाहाचे बदलते स्वरूप - हुंडा प्रयेत बदल d. विवाह - निव्वया समूह
- प्रश्न ३१ वा. आधुनिकीकरण हा शब्दप्रयोग पहिल्यांदा ..... यांनी केला?
- a. योगेन्द्र सिंह b. एम.एन. श्रीनिवास c. डॅनियल लॅनर d. यापैकी नाही
- प्रश्न ३२ वा. आधुनिकीकरणाचा शिक्षणावरील खालीलपैकी प्रभाव कोणता?
- a. व्यक्तिमत्त्वाची जडण-घडण b. सांस्कृतिक मूल्य व आदर्श
c. समाज निष्ठतेची जोपासना d. वरील सर्व
- प्रश्न ३३ वा. हिंदू विवाह कायद्यातील घटस्फोटा संबंधित तरतुदीतिल योग्य तरतुद निवडा?
- a. मनोविकृत असेल तर b. धर्मातर केले असेल तर
c. परस्त्रीशी गमन करणारा असेल तर d. वरीलपैकी सर्व
- प्रश्न ३४ वा. खालीलपैकी शिक्षणाचे प्रकार कोणते?
- a. औपचारिक शिक्षण b. अनौपचारिक शिक्षण
c. पर्याय A आणि B d. यापैकी नाही
- प्रश्न ३५ वा. सत्य विधान ओळखा?
- a. घटस्फोटाला कायद्याचा आधार आहे b. घटस्फोटाला कायद्याचा आधार नाही
c. घटस्फोटाला जातपंचायतीचा आधार आहे d. वरीलपैकी सर्व
- प्रश्न ३६ वा. कोणाच्या मते जात हा अनुवंशिकतेच्या तत्वावर आधारलेला वर्ग असतो?
- a. इरावती कर्वे b. चार्लस कुले c. आंबेडकर d. महात्मा गांधी
- प्रश्न ३७ वा. राष्ट्रीय आर्थिक व्यवहारातील सरकारचा सहभाग कमी करणे म्हणजे खाजगीकरण होय ही व्याख्या कोणाची आहे?
- a. डेव्हिड हेरॉल्ड b. द.रा. पेंडसे c. योगेन्द्र सिंह d. डेव्हीस
- प्रश्न ३८ वा. विभक्त कुटुंबातील पती-पत्नीची संघर्षाची कारणे कोणती?
- a. स्वातंत्र्य b. लैंगिक समस्या c. आवडीनिवडी d. वरील सर्व
- प्रश्न ३९ वा. बालविवाह प्रतिबंधक अधिनियम ..... पासून अमलात आला?
- a. १ नोव्हेंबर २००७ b. २६ जानेवारी १९५०
c. १७ सप्टेंबर १९४९ d. १ डिसेंबर २००६
- प्रश्न ४० वा. कुटुंब न्यायालय कायदा ..... पासून अस्तित्वात आला?
- a. १८०९ b. १९८४ c. १९८० d. यापैकी नाही

Time: One Hour

Max. Marks: 40

• Attempt all questions

1 On which day world human rights day celebrated
जागतिक मानवी हक्क दिन शेवट्या दिवशी साजरा केला जातो

- (A) 25 December 25 डिसेंबर (B) 10 Jan 10 जून (C) 10 December 10 डिसेंबर (D) 15 March 15 मार्च

2 _____ is celebrated as National
_____ हा 'राष्ट्रीय युवक दिन' म्हणून साजरा केला जातो

- (A) 14 March 14 मार्च (B) 12 January 12 जानेवारी (C) 25 Jun 25 जून (D) 20 September 20 सप्टेंबर

3 Who is the architecture of Indian constitution
भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार कोण?

- (A) Mahatma Gandhi महात्मा गांधी (B) Pandit Nehru पंडित नेहरू (C) Dr. Babasaheb Ambedkar डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (D) Dr. Rajendra Prasad डॉ. राजेंद्र प्रसाद

4 Nehru Youth center is related to _____
नेहरू युवा केंद्र _____ या संबंधित आहे

- (A) Youth युवक (B) Child बालक (C) Old age वृद्ध (D) All of them वरीलपैकी सर्व

5 Find out the incorrect match:
खालीलपैकी चुकीची जोडी ओळखा:

- (A) Fundamental right – right to Freedom मुलभूत अधिकार -स्वतंत्रताच्या अधिकार (B) Fundamental right – right to Equality मुलभूत अधिकार -समतेचा अधिकार (C) Fundamental right – right to Exploitation मुलभूत अधिकार -जोषणाचा अधिकार (D) Fundamental right – right to Against Exploitation मुलभूत अधिकार -जोषण विरोधी अधिकार

6 When was the constitution of Indian implemented
भारताचे संविधान केल्या लागू करण्यात आले

- (A) 15 August 1947 15 ऑगस्ट 1947 (B) 26 January 1950 26 जानेवारी 1950 (C) 26 January 1947 26 जानेवारी 1947 (D) 26 December 1950 26 डिसेंबर 1950

7 Which of the following is a feature of the Indian constitution
भारतीय राज्यघटनेचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य आहे

- (A) Biggest constitution in the world जगातील सर्वांत मोठी राज्यघटना (B) Written constitution लिखित राज्यघटना (C) A and B अ आणि ब (D) None of these यापैकी नाही

8 This day is celebrated as international women's day .
_____ हा दिवस आंतरराष्ट्रीय जागतिक महिला दिवस म्हणून साजरा केला जातो

- (A) 8 March 8 मार्च (B) 8 May 8 मे (C) 17 July 17 जुलै (D) 10 March 10 मार्च

9 Human right are _____
मानवी हक्क हे _____ आहेत

- (A) Social सामाजिक (B) Natural नैसर्गिक (C) Economical आर्थिक (D) Political धार्मिक

10 These are _____ fundamental rights in the Indian constitution
भारतीय राज्यघटनेत मुलभूत अधिकार दिलेले आहेत

(A) Freedom स्वातंत्र्य (B) Equality समता (C) Firmly दृढ
(D) All of these सर्वे तसे

11 National Human rights commission was established in _____
राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाची स्थापना _____ वर्षे झाली.

(A) 1983 (B) 1987 (C) 1998 (D) 2006

12 In India young people get the right to vote at the age of _____
भारतीय मंडळी मंडळीच्या अधिकार वयाच्या _____ वीसि तसे दवे झाल्यात इत्ये हेणे.

(A) 21 year 21 वर (B) 22 year 22 वर (C) 18 year 18 वर (D) 19 year 19 वर

13 Which day celebrated as children's day in India
भारतीय बालक दिन मंडळीन कोवरा दिन मंडळी केला जाणे

(A) 5 Jun 5 जून (B) 14 November 14 नोवेंबर (C) 15 August 15 ऑगस्ट (D) 12 March 12 मार्च

14 Which the following is the necessity of human rights ?
मानवी हक्कांचे मानव अधिकारांचे आवश्यकता कोवरा ?

(A) To develop human society मानवी समाजाच्या विकासासाठी (B) To protect human values मानवी मूल्येच्या रक्षेसाठी (C) Both a and b अ आणि ब दोवूनी (D) None of these कोवरी कोवरी

15 How many members were in drafting committee of Indian constitution
भारतीय राज्यघटनेच्या मंडळी मंडळीत किती मंडळी हेणे.

(A) 13 (B) 21 (C) 11 (D) 37

16 The concept 'undischram' is related to _____
इच्छाबन्ध हे मंडळीना कोवरी मंडळीन आहे

(A) Adult जेव (B) Child बालक (C) Old age वृद्ध (D) None of these कोवरी कोवरी

17 The main purpose of the Juvenile court is
बाल न्यायालयाचा मुख्य उद्देश

(A) To impose a fine दंड लावणे (B) To punish शिक्षा देणे (C) To make improvements सुधारणे मंडळीन करणे (D) None of these कोवरी कोवरी

18 What is the current political reservation for women in the panchayat Raj system
मंडळी पंचायत मंडळी मंडळीत मंडळीना किती टक्के मंडळीन आरक्षण लागू आहे

(A) 13% (B) 33% (C) 23% (D) 50%

19 Where is the international court of Justice
आंतरराष्ट्रीय न्यायालय कोवरात स्थित आहे

(A) India भारत (B) London लंडन (C) Hague हाग (D) Moscow मॉस्को

20 For whom is the fast track court system run
कानून ट्रेक न्यायालयाची मंडळीना कोवरात मंडळीनी आहे

(A) Affected women मंडळीन मंडळीनी (B) Affected child मंडळीन बालक (C) The victim is elderly मंडळीन वृद्ध (D) All of the above सर्वे तसे

21 How many high courts are there in India
भारतीय किती उच्च न्यायालय आहे

(A) 25 (B) 25 (C) 71 (D) 50

22 Which of the following statement is true for social Justice
सामाजिक न्यायालयाची मंडळीननेकी कोवरा विधान मंडळीन आहे

- (A) Heterogeneous treatment for all
सर्वांना विषम वागणूक
- (B) The welfare for harmful
गुंठभंगणे कल्याण
- (C) Special rights for all
सर्वांना विशेष अधिकार

(D) Equal opportunity of development for all
सर्वांना विवशताची समान संधी

23 Which amendment gave political reservation to women in panchayat Raj system
कोषाच्या घटनादुरुस्तीने महिलांना पंचायतसंगठन व्यवस्थेन राजकीय आरक्षण देण्यात आले

- (A) 65th Amendment
६५ वी घटनादुरुस्ती
- (B) 73rd Amendment
७३ वी घटनादुरुस्ती
- (C) 75th Amendment
७५ वी घटनादुरुस्ती

(D) 102nd Amendment
१०२ वी घटनादुरुस्ती

24 This is the meaning of social Justice in a board sense.
सामाजिक न्यायाचा विस्तृत अर्थाने असा बोध द्याता.

- (A) Political
राजकीय
- (B) Social
सामाजिक
- (C) Economical
आर्थिक

(D) All of them
सर्वीसपैकी सर्व

25 Which of the following is fundamental Right
खालीलपैकी मूलभूत अधिकार कोणता

- (A) Right of equality
समतेचा अधिकार
- (B) Right to freedom
स्वतंत्राचा अधिकार
- (C) Right to freedom of religion
धर्म स्वातंत्र्याचा अधिकार
- (D) All of these
सर्वीसपैकी सर्व

26 Which of the following is not the right of the youth
खालीलपैकी कोणता युवकांचा अधिकार नाही

- (A) Right of attention
ध्याननाचा अधिकार
- (B) Right of voting
मतदानाचा अधिकार
- (C) Right to education
शिक्षणाचा अधिकार
- (D) Right to employment
रोजगाराचा अधिकार

27 Whose work remained important in empowering women
महिलांना अधिकार मिळवून देण्यास कोणाचे कार्य महत्वपूर्ण राहिले आहे

- (A) Shahu Maharaj
शाहू महाराज
- (B) M. punle
महत्मा फुले
- (C) Savirbai phule
सावित्रीबाई फुले
- (D) All of them
सर्वीसपैकी सर्व

28 The total number of clauses in the Declaration of Human rights are _____
मानवी हक्कांच्या जाहीरनाम्यात एकूण किती कलमे आहेत

- (A) 05
(B) 40
(C) 30
(D) 55

29 Which of the following is not a cause of old age home
वृद्धाश्रमासाठी कोणते कारण कारणीभूत ठरत नाही

- (A) Joint family
संयुक्त कुटुंब
- (B) Industrialization
औद्योगिकीकरण
- (C) Civilization
नागरिकरण
- (D) Center family
केंद्र कुटुंब

30 Which of the following is a measure to solve the problems of old age?
वृद्धांच्या समस्यांवरून उपाय खालीलपैकी कोणते

- (A) Old hermitage
वृद्धाश्रम
- (B) Pension
सिव्तीवेतन
- (C) Recreation center
मनोरंजन केंद्र
- (D) All of these
सर्वीसपैकी सर्व

31 In which courts Juvenile delinquency cases are tried
कोषाच्या न्यायालय बाल गुन्हेगारीचे बटले चालवले जातात

- (A) Juvenile court
बाल न्यायालय
- (B) Civil court
दिवानी न्यायालय
- (C) Criminal court
फौजदारी न्यायालय
- (D) Labor court
कामगारी न्यायालय

32 Untouchability is abolished by article _____
पा कलमान्वये अस्पर्शता नष्ट करण्यात आली आहे

- (A) 17
(B) 18
(C) 31
(D) 28

33 _____ is celebrated as the "world senior citizen Day" Every year
_____ हा दिवस दरवर्षी जेष्ठ नागरिक दिन म्हणून साजरा केला जातो

- (A) 04 Jun
०४ जून
- (B) 01 October
०१ ऑक्टोबर
- (C) 04 July
०४ जुलै
- (D) 09 May
०९ मे

34 As per the Indian Constitution man and women status is _____

- भारतीय घटनेनुसार, पुरुष आणि स्त्रीचा दर्जा _____ आहे
- (A) Higher उच्च (B) Lower निम्न (C) Equal समान

(D) All of these पापेकी सर्व

35 Who is first lady teacher in India

- भारतातील पहिली महिला शिक्षक कोण
- (A) Madam Cama मादाम कामा (B) Savitribai Phule सावित्रीबाई फुले (C) Sarojini Naidu मंगळनी नायडू

(D) Ramabai Ranade रामबाई रानडे

36 Which is the most Important principle in Dr. B.R. Ambedkar's Nationalism

- डॉ. बी. आर. अंबेडकर यांच्या राष्ट्रवादातील महत्त्वाचे तत्व कोणते
- (A) Social equality सामाजिक समता (B) Social Inequality सामाजिक विषमता (C) Freedom स्वातंत्र्य

(D) Both A and B अ आणि ब

37 Which Day is celebrated as constitution Day?

- कोणता दिवस 'सविधान दिन' म्हणून साजरा केला जातो.
- (A) 06 December ०६ डिसेंबर (B) 26 January २६ जानेवारी (C) 26 November २६ नोव्हेंबर

(D) 08 December ०८ डिसेंबर

38 Which social reformer, enacted the satibandi Act in India

- भारतामध्ये सतीबांदीचा कायदा कोणत्या समाजसुधारकने केला?
- (A) Rajaram Mohanray राजाराममोहन रॉय (B) Mahatma Phule महात्मा फुले (C) Lokmanya Tilak लोकमान्य टिळक

(D) Pandit Neharu पंडित नेहरू

39 _____ is basic theme of Dailt Movement

- _____ हा दलित चळवळीचा मूलाधार आहे
- (A) Anti-Brahmins धाम्धण विरोध (B) Labour welfare कामगारांचे शोषण (C) Farmer welfare शेतकऱ्यांचे शोषण

(D) Social Justice सामाजिक न्याय

40 What are the following achieve by the education of human right

- मानव अधिकारच्या शिक्षणाने खालीलपैकी कोणत्या गोष्टी साध्य होतात
- (A) A clam and safe life जांत व सुरक्षित जीवन (B) Equality भेदभाव (C) Tolerance सहिष्णुता

(D) All of them सर्विल सर्व

01C4E9E0912A8EA5A73B80322E734463